

Fylkesmannen i Oppland

verneplan for skog

Høring av forslag om vern av ti områder i Oppland 2018

Verneplan for skog. Høring av forslag om vern av ti områder i Oppland 2018	Rapportnr.: 5/18
	Dato: 08.06.2018
Forfattere: Kolbjørn Hoff	Faggruppe: Naturforvaltning
Prosjektansvarlig: Vebjørn Knarrum	Område: Oppland fylke
Finansiering: Fylkesmannen i Oppland	Antall sider: 71
Emneord: verneplan for skog, frivillig vern, naturreservat, områdebeskrivelser, utkast verneforskrift, forslag grenser	ISSN-nummer: 2387 – 211X ISBN-nummer: 978-82-93078-92-0
<p>Sammendrag: I St.meld. nr. 25 (2002-2003) ble frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. I St.meld. nr. 14 (2015-2016) sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Formålet med vernet er å bevare forholdsvis urørte skogområder med særlig verdi for biologisk mangfold i form av naturtyper, økosystemer, arter og naturlige økologiske prosesser.</p> <p>Denne rapporten er et høringsforslag som omfatter ti skogområder i Oppland. På bakgrunn av tilbud om frivillig vern og naturfaglige registreringer ble formell oppstart for arbeidet med vern kunngjort 22. mars 2018. Alle områdene har regionale eller nasjonale verneverdier for skogvern. De foreslåtte områdene er (arealet som oppgis er totalareal som foreslås vernet): Brattåshaugen i Gjøvik kommune (ca. 561 dekar), Solbrålia og Stordalsberget naturreservat utvidelse (Øvre Skar) i Sør-Fron kommune (ca. 215 dekar), Sjoa i Sel kommune (ca. 2180 dekar), Turrtind i Nordre Land kommune (ca. 11200 dekar), Skjellingshovde naturreservat i Nordre Land, Søndre Land og Sør-Aurdal kommuner (ca. 13760 dekar), Avrillen i Gran kommune (ca. 4510 dekar), Vesleåa i Gran kommune (ca. 520 dekar), Bjørnhaugen i Nordre Land kommune (ca. 930 dekar), Larshus i Lunner kommune (ca. 460 dekar) og Galdedalstjenna i Jevnaker og Lunner kommuner (ca. 610 dekar). Dette utgjør i alt ca. 34946 dekar hvorav ca. 25167 dekar er skogareal og ca. 23587 dekar er produktiv skog. Alle er foreslått vernet som naturreservater (§ 37 i naturmangfoldloven). Dette innebærer et strengt vern med forbud mot hogst, fysiske inngrep og motorferdsel. Beiting og tradisjonelt friluftsliv, herunder jakt, fiske og sanking av bær og matsopp, vil fortsatt være tillatt. I høringsdokumentet inngår en områdebeskrivelse, utkast til verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område og forslag til områdeavgrensning. Det er foreløpig ikke inngått avtale om frivillig vern for noen av områdene som går på høring. Det er likevel enighet om å sende alle områdene på høring. Fylkesmannen har ansvaret for den felles lokale og sentrale høringa. Høringsfristen er satt til 13. august 2018.</p>	
Referanse: Hoff, K. 2018. Verneplan for skog. Høring av forslag om vern av ti områder i Oppland 2018. Fylkesmannen i Oppland, miljøvernavdelingen. Rapport nr. 5/18, 71 s.	
Forsidebilde og fotograf: Brun jordstjerne, Tom Hellik Hofton	

Innhold

Innledning.....	2
Lovgrunnlag	2
Verneplanprosessen.....	4
Generelt.....	4
Naturfaglige registreringer	4
Oppstart av verneplanarbeidet	5
Saksbehandling.....	7
Verneplanens omfang	8
Høring.....	9
Oversiktskart	10
Områdebeskrivelser med utkast til verneforskrift og kart.....	13
Brattåshaugen	13
Solbrålia og Stordalsberget naturreservat utvidelse (Øvre Skar).....	19
Sjoa	25
Turrtind.....	32
Skjellingshovde naturreservat utvidelse	37
Avrillen.....	42
Vesleåa	48
Bjørnhaugen	54
Larshus.....	60
Galtedalstjenna	66

Innledning

Dette verneplanutkastet er et ledd i arbeidet med frivillig vern av skog. Verneplanutkastet er utarbeidet av Fylkesmannen i Oppland på vegne av Miljødirektoratet. Utkastet blir sendt på høring til både lokale og sentrale høringsinstanser.

Gjennom behandling av St.meld. nr. 25 (2002-2003) *Regjeringens miljøvernpolitikk og rikets miljøtilstand*, sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. St.meld. nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra en rapport fra NINA og Skogforsk, *Evalueringen av skogvernet i Norge*.

I St.meld. nr. 14 (2015-2016) *Natur for livet* sier Regjeringen at den vil videreføre det langsiktige arbeidet med skogvern og øke det frivillige skogvernet. Det ble vedtatt et mål om vern av 10 % av skogarealet i Norge.

I meldingene blir frivillig vern trukket fram som en viktig strategi for det framtidige skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet, skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene, vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med naturmangfoldloven.

Arealet vernet skog har økt de siste årene, men den totale andelen er fortsatt relativt låg. Pr. 1. januar 2018 var omtrent 4,6 % av skogarealet og ca. 3,3 % av den produktive skogen vernet i Norge. Det er et nasjonalt miljømål at «*et representativt utvalg av naturtypene i skog skal vernes for kommende generasjoner*». Vern av skog er også viktig for å nå flere av de øvrige miljømålene, herunder at «*utryddingen av truede arter i skog skal være stanset og status for arter i nedgang være forbedret innen 2020*» og at «*mangfold av naturtyper i skog skal tas vare på eller gjenopprettes innenfor sitt naturlige utbredingsområde, og slik at alle stedegne arter forekommer i levedyktige bestander*».

Lovgrunnlag

Vern av spesielle områder eller forekomster skjer i medhold av ”lov om forvaltning av naturens mangfold” (naturmangfoldloven) av 19.6.2009. I loven er det gitt hjemmel for opprettelse av ulike vernekategorier. Aktuell verneform for områder i denne verneplanen er naturreservat. Vedtak om opprettelse av naturreservater treffes av Kongen i statsråd etter naturmangfoldloven § 37.

Som naturreservater kan vernes områder som

- inneholder truet, sjelden eller sårbar natur,
- representerer en bestemt type natur,
- på annen måte har særlig betydning for biologisk mangfold,
- utgjør en spesiell geologisk forekomst, eller
- har særlig naturvitenskapelig verdi.

Som naturreservat kan også vernes et område som er egnet til å få verneverdier som nevnt over gjennom fri utvikling eller aktive gjenopprettningstiltak.

I et naturreservat må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet. Et naturreservat kan totalfredes mot all virksomhet, tiltak og ferdsel.

Etter fylkesmannens vurdering tilfredsstiller de foreslåtte naturreservatene i denne høringa kravene i naturmangfoldloven § 37. Formålet med vernet er i hovedsak å bevare områder med en stor andel gammel naturskog med tilhørende naturmangfold i form av plante- og dyrearter, naturtyper og økosystemer. Alle områdene inneholder truet, sjelden eller sårbar natur. Områdene har også skogtyper som er representative for den regionen de ligger i. De har i tillegg en særlig naturvitenskapelig verdi pga. forekomst av spesielle arter og/eller naturtyper. Det vises for øvrig til de enkelte verneforslagene og formålene med disse.

I henhold til naturmangfoldloven § 7 skal de miljørettslige prinsippene i lovens §§ 8-12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet, og det skal fremgå av beslutningen hvordan disse prinsippene er tatt hensyn til og vektlagt i vurderingen av saken.

Etter § 8 i naturmangfoldloven skal offentlige beslutninger som berører naturmangfoldet så langt det er rimelig, bygge på vitenskapelig kunnskap om arters bestandssituasjon, naturtypers utbredelse og økologiske tilstand, samt effekten av påvirkninger. Kunnskapsgrunnlaget om naturverdiene i de foreslåtte verneområdene bygger på registreringer og kartlegginger utført og innhentet av konsulentfirmaer og enkeltpersoner med høy kompetanse innenfor fagfeltet (se under).

Foreslåtte verneforskrifter fastsetter restriksjoner for bruk som vil kunne få negative konsekvenser for verneverdier og verneformål. Dette vil gi områdene økt beskyttelse. Samtidig åpner forskriftene for en videreføring av enkelte aktiviteter. Dette er aktiviteter som ut fra dagens kunnskap vil ha liten eller ingen innvirkning på verneverdiene. Det er viktig at vernet ikke blir strengere enn det som er nødvendig for å ta vare på disse verneverdiene. Fylkesmannen mener de foreslåtte naturreservatene vil bidra på en positiv måte for å oppfylle forvaltningsmålene for naturtyper og økosystemer og arter, jf. naturmangfoldloven §§ 4 og 5.

Fylkesmannen vurderer å ha en god og tilstrekkelig kunnskap om de berørte artenes bestandssituasjon, naturtypenes utbredelse og områdenes økologiske tilstand, samt virkningene av verneforslagene på naturmangfoldet. Kravet om kunnskapsgrunnlaget i naturmangfoldloven § 8 anses derfor oppfylt. Fylkesmannen anser på denne bakgrunn risikoen for utilsiktede negative virkninger på naturmangfoldet ved et vernevedtak som liten, og § 9 i naturmangfoldloven kommer derfor ikke til anvendelse.

Fylkesmannen mener vernetiltakene vil redusere den samlede belastningen på økosystemene verneforslagene representerer. På denne måten vil vernetiltaket ha en positiv virkning på økosystemene, jf. § 10 i naturmangfoldloven. Siden vernetiltaket etter Fylkesmannen sin vurdering ikke vil skade naturmangfoldet, kommer naturmangfoldloven § 11 ikke til anvendelse. Fylkesmannen kan på samme måte heller ikke se at naturmangfoldloven § 12 har relevans i sammenheng med vernetiltaket.

Verneplanprosessen

Generelt

Opprettelse av verneområder etter naturmangfoldloven § 37 skal følge bestemmelser om saksbehandling i lovens §§ 41 til 43. Videre gir rundskriv T-3/99 fra Miljøverndepartementet (nå Klima- og miljødepartementet) retningslinjer for saksbehandlingen.

Saksbehandlingsreglene skal sikre at verneforslagene blir grundig utredet, og at de som berøres og andre interesserte skal få fremmet sine synspunkter. Fylkesmannen har i verneprosessen lagt vekt på samarbeid og dialog med grunneiere, rettighetshavere, organisasjoner og kommuner. Særlig tett har samarbeidet vært med Mjøsen Skog SA og Viken Skog SA i tillegg til Norges Skogeierforbund.

Vern av skog foregår nå hovedsakelig gjennom ordningen med frivillig vern. Dette innebærer at det er grunneier/rettighetshaver som fremmer et tilbud til vernemyndighetene om vern av et område. Fylkesmannen gir melding om aksept for tilbudet. Det gjennomføres naturfaglige registreringer av det tilbudte område for å klargjøre at området har naturfaglige kvaliteter som kvalifiserer for vern etter naturmangfoldloven. Etter at en slik dokumentasjon foreligger, gjennomføres forhandlinger mellom grunneier/rettighetshaver og staten, og det inngås en avtale som omfatter grenser, verneforskrifter og erstatning. Etter at det er inngått avtale eller mens forhandlingene pågår, starter de formelle verneprosessene etter naturmangfoldlovens bestemmelser.

Alle områdene i denne verneplanen er behandlet etter ordningen med frivillig vern.

Grunneiere, rettighetshavere, kommuner og andre skal gis anledning til å komme med merknader til et verneplanarbeid før et verneforslag utformes. Det er derfor tidligere meldt oppstart av påtenkt verneforslag etter naturmangfoldloven § 42. Se nedenfor. I henhold til § 43 i naturmangfoldloven, jf. forvaltningsloven § 37, skal et verneforslag sendes på høring. Høringsforslaget skal beskrive området forslaget omfatter, herunder avgrensning, verneformål og verneverdier, samt andre verdier enn naturverdier og de følgende forslaget antas å få.

Etter høring blir mottatte uttalelser oppsummert og vurdert, og eventuelle endringer av verneforslagene foretas. Fylkesmannen oversender deretter verneforslagene med sin tilråding til Miljødirektoratet. Direktoratet vurderer Fylkesmannens forslag, og oversender sin tilråding til Klima- og miljødepartementet. Vernevedtaket fattes ved kongelig resolusjon.

Naturfaglige registreringer

Den naturfaglige dokumentasjonen for verneplanen er hentet fra lokalitetsbasen for skogområder prosjekt Frivillig vern for årene 2010, 2015, 2016 og 2017 og tilsvarende prosjekt Bekkekløfter fra 2007, i tillegg til Naturbase (kartlegginger fra 2008, 2011, 2012 og 2015) og en naturfaglig rapport fra 2018. Arbeidet i prosjektene nevnt over, er utført av BioFokus, Norsk Institutt for naturforskning (NINA), Miljøfaglig utredning, Kistefos Skogtjenester AS og Asplan Viak AS (rapporten fra 2018).

Naturverdiene i områdene er hentet fra fagrapportene og er angitt etter verdiene «lokalt verdifullt» (*), «regionalt verdifullt» (**) og «nasjonalt verdifullt» (***) og «nasjonalt verdifullt og svært viktig» (****). I fagrapportene fra bekkekløftprosjektet er områdene verdivurdert etter en noe annen skala og med tallverdier. Her er verdiene, «1, lokalt

verdifullt», «2, lokalt til regionalt verdifullt», «3, regionalt verdifullt», «4, regionalt til nasjonalt verdifullt», «5, nasjonalt verdifullt» og «6, nasjonalt verdifullt og svært viktig».

Oppstart av verneplanarbeidet

Formell oppstart av verneplanarbeidet med kunngjøring av oppstartmelding for de ti aktuelle områdene ble gjort 22. mars 2018. Det kom inn seks innspill til oppstartmeldingen:

Direktoratet for mineralforvaltning (DMF) påpeker at mineralressurser er en ikke-fornybar naturressurs som representerer store verdier. DMF er derfor opptatt av at mineralressurser som har eller kan ha verdi ved uttak og utnyttelse, blir hensyntatt i verneprosessen. DMF viser til at vern i tillegg til å båndlegge mineralressurser innenfor verneområdet også kan medføre arealrestriksjoner utenfor verneområdet. DMF påpeker at dersom ny kunnskap i framtida viser at det finnes viktige forekomster av mineralske ressurser i verneområdene, må eventuelt uttak av disse forekomstene vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle ut fra den generelle dispensasjonsbestemmelsen i naturmangfoldloven § 48. Konkret påpeker DMF at det mulige verneområdet *Sjoo* kommer i konflikt med flere sand- og grusressurser. Den største av disse er av Norges geologiske undersøkelse (NGU) klassifisert som lokalt viktig. Det er også flere mindre ressurser innenfor området. Også innenfor området *Vesleåa* er det registrert en lokalt viktig ressurs for sand- og grus.

Fylkesmannen viser til at hensynet til mineralressurser blir ivaretatt i vernesaker på vanlig måte i slike saker, og på tilsvarende måte som andre samfunnsinteresser, gjennom de offentlige høringsprosessene slik disse er lovpålagt i naturmangfoldloven og forvaltningsloven. Fylkesmannen har i forbindelse med denne verneprosessen også valgt å sende melding om oppstart til enkelte sentrale/nasjonale høringsinstanser som antas å kunne ha spesielle interesser å ivareta innenfor de aktuelle områdene. Blant disse er DMF. Når det gjelder naturreservater med verneformål skog, vil det sjelden være behov for spesielle hensyn ved nyetablering av tilgrensende virksomhet. Dette vil eventuelt måtte håndteres på vanlig måte gjennom det generelle lovvernet, ikke minst plan- og bygningsloven. Nykartlegging av mineralske ressurser med påfølgende søknader om kommersiell drift innenfor et verneområde, vil, som påpekt av DMF, måtte behandles etter den generelle unntaksbestemmelsen, jf. § 48 i naturmangfoldloven. Sand- og grusressursene innenfor området *Sjoo* er av kun lokal viktighet. Ut fra våre opplysninger er det ca. 20 dekar av denne forekomsten som ligger innenfor forslag til naturreservat av et totalareal på ca. 105 dekar. Forekomsten innenfor verneforslaget ligger bratt og utilgjengelig til, og er vanskelig og sannsynligvis ikke økonomisk forsvarlig å drive. Dette må ses i sammenheng med at det lokalt er relativt gode forekomster av tilsvarende ressurser som også er lettere tilgjengelig. Det samme gjelder sand- og grusforekomsten i området *Vesleåa*. Ca. 2 dekar av denne forekomsten ligger innenfor forslag til naturreservat av et totalareal på ca. 130 dekar. Grunneier har et mindre grusuttak i andre deler av denne forekomsten, og har ingen planer om å utnytte de delene som ligger inne i området som nå er foreslått som naturreservat. Denne vesle delen av forekomsten er dessuten vanskelig drivbar. For både *Sjoo* og *Vesleåa* gjelder at grunneierne har tilbudt området for frivillig vern, og det må da forutsettes at forekomstene anses som mindre viktige for lokal oppdekning av massebehov.

Statnett har ikke anlegg som blir berørt av planene og har derfor ingen kommentarer til planarbeidet.

Statens vegvesen, Region øst (SVV) viser til at ingen av de aktuelle områdene ser ut til å være i direkte berøring med fylkesveg eller riksveg. Dersom områdene blir utvidet slik at de

grenser mot fylkes- eller riksveg, ber SVV om at de blir kontaktet. Ut over dette har SVV ingen merknader.

Fylkesmannen vil opplyse om at ingen av områdene er utvidet slik at de vil berøre fylkes- eller riksveg.

Eidefoss Nett gjør oppmerksom på at de har 22kV høyspentlinjer innenfor området *Sjoa*. Linjene går for det meste av strekningen høyt oppe, men deler av linjetraseen er slik at det er nødvendig å foreta vedlikehold ved rydding/hogst for å sikre strømforsyningen.

Fylkesmannen har vært klar over disse høyspentlinjene. Det er tatt inn standard bestemmelser i utkast til verneforskrift for å ivareta bruk, vedlikehold, oppgradering og fornyelse.

WWF Norge er glade for at flere verdifulle områder er i verneprosess. WWF har kommentarer til enkeltområder. De støtter forslaget om *Bjørnhaugen* som har viktige kvaliteter knyttet til huldrestry og rikmyr. Avgrensingen burde trolig vært utvidet noe mot vest for å sikre noe bedre buffer mot huldrestry. WWF er svært positive til det meget verdifulle området *Sjoa*. Avgrensingen kunne hatt med noe mer areal, særlig der det er kort avstand mellom elva og grensa for området. WWF mener *Avrillen* er et svært verdifullt område. De mener avgrensingen enkelte steder er noe snau i forhold til naturverdiene. I øst fortsetter MiS-figuren utenfor avgrensingen av området, og mange forekomster av huldrestry blir liggende helt i kanten. WWF mener det bør være en buffer på 300 meter slik at forekomsten kan overleve hogst utenfor et verneområde. Nordøst for Knatthaugen er det et funn av huldrestry, og også her bør området utvides mot ei hogstflate for å sikre forekomsten. WWF mener også at en fornuftig avgrensing ved Svarthaugens vestsida vil være å inkludere hele MiS-figuren i området. WWF støtter forslaget om vern av *Galtedalstjenna*. Det er positivt at det blir arbeidet videre med en utvidelse av tilbudsarealet. Bl.a. er ikke hele naturtypelokaliteten i nordøst samt flere funn av rødlistearter inkludert. WWF er glade for at det verdifulle området *Larshus* er tilbudt for vern. Det bør arbeides for om mulig å få inkludert noe mer eldre skog. For området *Vesleåa* mener WWF at den nederste delen av naturtypelokaliteten bør inkluderes.

Fylkesmannen har notert seg WWF sine innspill om grensejusteringer. Disse vil bli gjennomgått i det videre arbeidet. Fylkesmannen er opptatt av grensene blir lagt på en slik måte at verneverdiene i områdene blir ivaretatt på en best mulig måte. Ut fra dette ser vi at det for noen av verneforslagene hadde vært en fordel med noen justeringer for bedre å ta vare på arter og naturtyper. Vi viser til beskrivelsen av de enkelte områdene. Mulige justeringer av forslag til vernegrenser er avhengig av utvidete tilbud fra grunneierne. Dette vil bli drøftet med grunneierne videre i prosessen. Slike justeringer er mest aktuelle i de områdene der det skal gjennomføres befaringer i høringsperioden.

Hakadal Sledehundklubb (HSHK) viser til at området *Avrillen* grenser mot deres løypetraseer i nord og øst. De ønsker derfor å stå på adresselista til saker i dette området og til høringa.

Fylkesmannen kan ikke se at løypenettet til HSHK blir berørt av noen av de aktuelle verneforslagene. HSHK vil imidlertid få verneforslagene på høring.

Saksbehandling

Prosessen mellom grunneier/rettighetshaver og Fylkesmannen framgår av tabell 1 nedenfor.

Tabell 1. Oversikt over prosessen.

Område	Tilbud	Naturfaglige registreringer	Aksept av tilbud	Forhandlinger avsluttet
Brattåshaugen	04.10.2016 06.07.2017	Frivillig vern 2015	07.03.2018	Pågår
Solbrålia og Stordalsberget nat.res. utv. (Øvre Skar)	12.09.2016	Frivillig vern 2017	14.03.2018	Pågår
Sjoa	03.07.2015	Bekkekløfter 2007	08.04.2016	Pågår
Turrtind	11.08.2017 14.08.2017 16.08.2017 15.01.2018	Frivillig vern 2017	15.03.2018	Pågår
Skjellingshovde nat.res. utv.	12.04.2016	Frivillig vern 2010 og 2016	09.05.2017	Pågår
Avrillen	12.02.2018	Naturfaglig rapport 2018	21.03.2018	Pågår
Vesleåa	12.02.2018	Bekkekløfter 2007	21.03.2018	Pågår
Bjørnhaugen	14.03.2018	Naturbase (2011 og 2015)	21.03.2018	Pågår
Larshus	15.03.2018	Frivillig vern 2017	21.03.2018	Pågår
Galtedalstjenna	20.03.2018	Naturbase (2008 og 2012)	22.03.2018	Pågår

Både før grunneier/rettighetshaver har kommet med tilbud, mellom tilbud og Fylkesmannens aksept (bekreftelse) av tilbud og etter denne bekreftelse, har det for mange av områdene vært drøftinger og ført forhandlinger (møter og befaringer) om innholdet i tilbud og betingelser for at Fylkesmannen skal gå videre med et verneforslag. Dette innebærer bl.a. at forslag til avgrensing og verneforskrift har vært forelagt aktuelle grunneiere for å få avklart grunnlaget for å starte opp forhandlinger om erstatning. For flere av områdene vil deler av denne prosessen foregå under høringsperioden. Det forstlige grunnlaget for erstatningsforhandlingene er hovedsakelig skaffet til veie gjennom framskrivning av tidligere data stilt til rådighet fra grunneierne.

Foreliggende forslag til verneområder er derfor utarbeidet på noe ulikt grunnlag når det gjelder direkte drøftinger og forhandlinger mellom grunneierne og Fylkesmannen/statens skogsakkyndige. Alle forslag bygger imidlertid på mottatte tilbud, innspill etter oppstartmelding, jf. over, og de naturfaglige registreringene. Alle kommuner har fått melding om oppstart.

Det er utarbeidet egne verneforskrifter tilpasset hvert enkelt område som inngår i høringsdokumentene. Disse verneforskriftene og en mer presis avgrensing av spesielt områdene Turrtind, Avrillen, Vesleåa, Larshus og Galtedalstjenna vil være gjenstand for drøftinger med grunneierne under høring.

I naturreservatene vil hele økosystemet bli fredet, dvs. alle planter og dyr og de økologiske prosessene i området. Alle inngrep i området vil i utgangspunktet være forbudt inkludert skogsdrift og motorferdsel. Beiting og tradisjonelt friluftsliv, herunder jakt, fiske og sanking av bær og matsopp, vil fortsatt være tillatt. Verneforskriftene kan eventuelt tilpasses ytterligere etter høring. Det er derfor viktig at høringsinstansene ser på verneforskriften for det enkelte område.

Fylkesmannen i Oppland har ansvaret for denne felles lokale og sentrale høringa. Denne høringsprosessen vil gi alle aktuelle parter mulighet til å komme med sine synspunkter på det foreliggende utkastet til frivillig vern av skog. Alle uttalelser vil bli lagt ved saken helt til sluttbehandlingen i Regjeringen.

I etterkant av høring, og etter eventuelle justeringer av verneforslagene på bakgrunn av høring, oversender Fylkesmannen verneplanen med sin tilråding til Miljødirektoratet som så gir sin tilråding til Klima- og miljødepartementet (KLD). KLD gjennomgår direktoratets anbefaling og legger endelig forslag til verneplan fram for Regjeringen. Vernevedtak fattes som kongelig resolusjon i statsråd (se foran).

Verneplanens omfang

Gjennom dette dokumentet høres det på vern av i alt ca. 34946 dekar hvorav ca. 25167 dekar er skogareal og ca. 23587 dekar er produktiv skog. For en mer detaljert oversikt vises til tabell 2 nedenfor.

Tabell 2. Områdeoversikt.

Område	Kommune(r)	Totalareal (daa)	Areal produktiv skog (daa)	Skogareal (daa)	M.o.h.	Verne-verdi
Brattåshaugen	Gjøvik	561	469	469	700-795	**
Solbrålia og Stordalsberget nat.res. utv. (Øvre Skar)	Sør-Fron	215	112	191	545-805	***
Sjoa	Sel	2180	1719	1743	470-680	5
Turrtind	Nordre Land	11200	7890	9301	730-925	**
Skjellingshovde nat.res. utv.	Nordre Land, Søndre Land, Sør-Aurdal	13760	8563	8616	600-855	**
Avrillen	Gran	4510	2716	2716	620-785	***
Vesleåa	Gran	520	501	501	450-590	4
Bjørnhaugen	Nordre Land	930	683	693	770-905	**
Larshus	Lunner	460	376	379	440-510	**
Galtedalstjenna	Jevnaker, Lunner	610	558	558	295-390	***

Høring

Verneforslagene sendes med dette på høring. Alle som måtte ønske det, kan komme med innspill og merknader til forslagene. Fylkesmannen ber spesielt om synspunkter på følgende:

- Eventuelle konflikter med andre interesser. Vi ber om at eventuelle konflikter beskrives mest mulig konkret, for eksempel hvilken del av området det særlig er knyttet konflikt til, og hvilke justeringer av bestemmelser i verneforskriften som vil være nødvendig for å løse eller redusere konflikten.
- Avgrensing av de aktuelle områdene.
- Vi ber om synspunkter på verneforskriften og eventuelle merknader til spesielle forhold i det enkelte område. Også her ber vi om mest mulig konkrete opplysninger og forslag til mulige løsninger.
- Om det er behov for skjøtsel og tiltak, samt innspill til forvaltningen av områdene.
- Eventuelle feil i høringsutkastet.

Frist for å avgi uttalelse settes til **13. august 2018**.

Eventuelle uttalelser sendes:

Fylkesmannen i Oppland,

Miljøvernavdelingen,

Postboks 987,

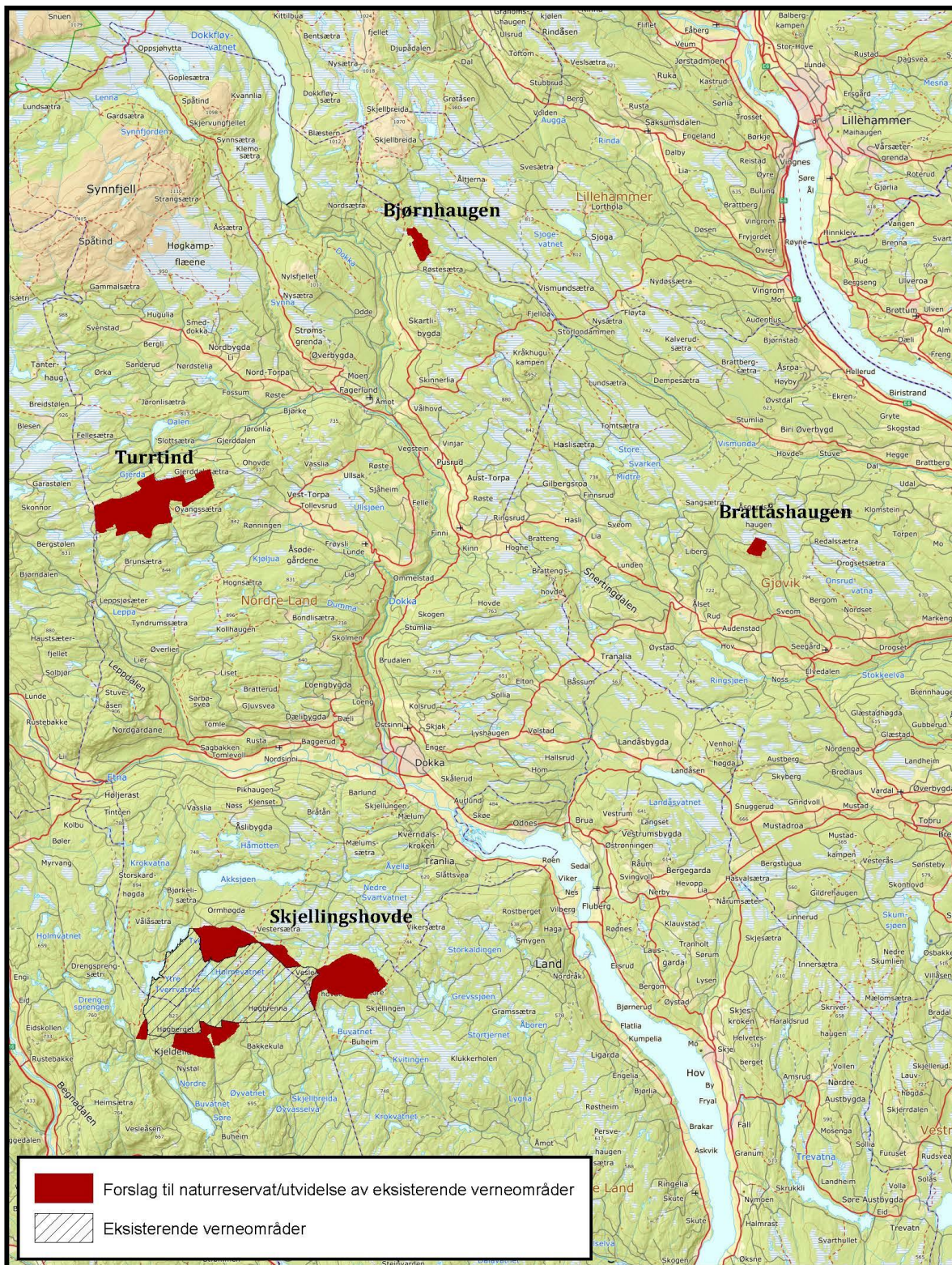
2604 Lillehammer

eller på e-post til: fmoppost@fylkesmannen.no.

Oversiktskart

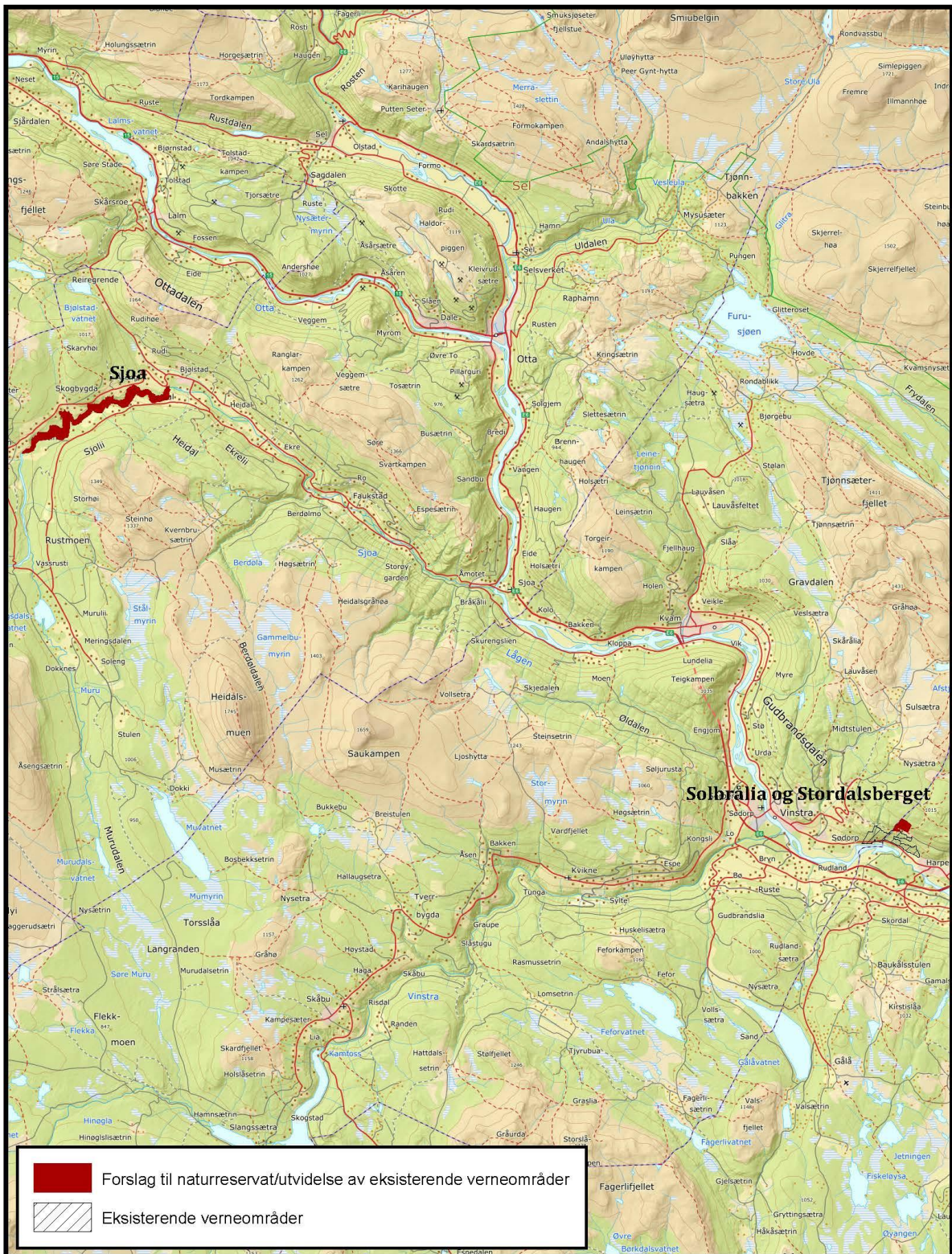
Forslag til vern av områder som naturreservat

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, juni 2018

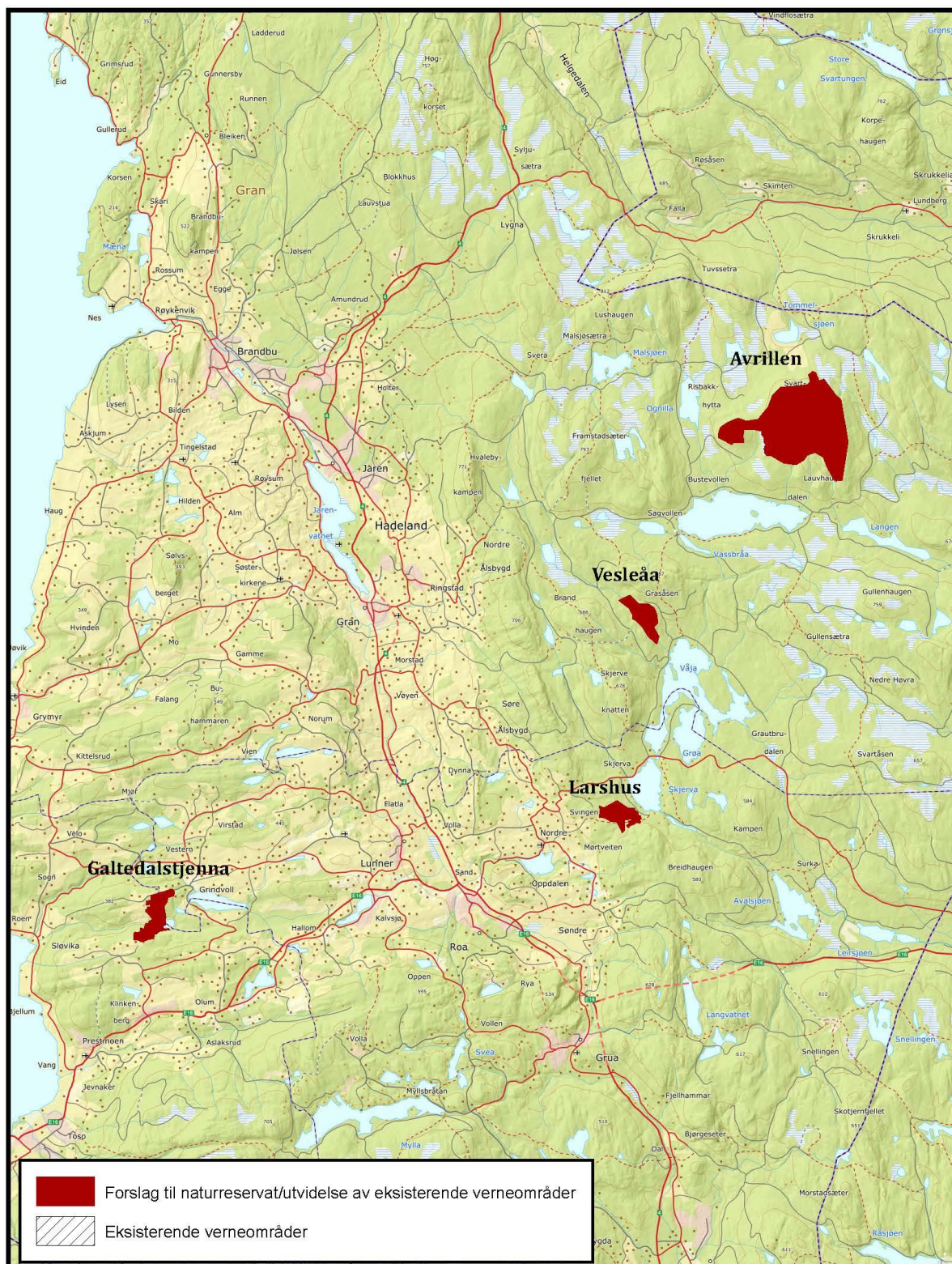
Forslag til vern av områder som naturreservat

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, juni 2018

Forslag til vern av områder som naturreservat

Kartproduksjon: Fylkesmannen i Oppland, juni 2018

Områdebeskrivelser med utkast til verneforskrift og kart

Vi gjør oppmerksom på at skogbruksopplysningene i områdebeskrivelsene er generelle og delvis bygd på anslag.

Brattåshaugen

Kommune: Gjøvik

Verneverdi: **

Areal: ca. 561 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 228/28, 228/34, 228/37, 229/14, 230/5, 230/39

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Brattåshaugen utgjør en nordvendt og delvis sørvendt li på kjølområdet mellom Snertingdalen i sør og Vismunda i nord. Området er grandominert med frodig blåbærskog som vanligste vegetasjonstype. Det er også innslag av noe rikere skog (småbregnegranskog) og myrkantskog i tillegg til mellomrik myr. Hovednaturtypen er gammel høgereliggende granskog. Det er også en del ungskog i området. I deler av området er det noe liggende og stående død ved. Det viktigste grunnlaget for verneverdiene i området er den forholdsvis rike forekomsten av huldrestry. Arten finnes spredt, men i gode bestander i den nordre delen av området. Det er potensiale for andre lavararter i området og for forekomst av dødvedarter.

Brattåshaugen er vurdert som regionalt verneverdig, **. Den viktigste bakgrunnen for denne vurderingen er forekomsten av den strekt truede arten huldrestry. Området oppfyller den generelle mangelen i skogvernet om å huse en viktig forekomst av en truet art.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med en bestemt type natur i form av gammel granskog som blant annet har rike forekomster av den truede arten huldrestry. Videre har området særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder en del død ved og gamle trær og som er livsmiljø for truede lav- og sopparter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det er ei lita bu i søndre kant av området. I nordre del av området går det en skogsbilveg som betjener skogarealer vest for verneforslaget. Dette er en mye brukt gjennomfartsveg. Det er viktig at denne kan vedlikeholdes og eventuelt opprustes til en standard som er nødvendig, og som det er behov for, slik at vegen kan fylle sin funksjon som transportveg for de områder og tømmerkventa som sokner til vegen. Det er en egen hjemmel for dette i utkast til verneforskrift. Langs vegen er det en liten snuplass omtrent midt på området. Denne snuplassen er en del av eksisterende veg og kan brukes og vedlikeholdes som en del av denne. Det er i det siste gjort mindre opprustingsarbeider på vegen. Dette ligger innenfor det som ville blitt tillatt etter et eventuelt vern. Det er to eksisterende traktorveger i området. Disse er avmerket på vernekartet. Den søndre traktorvegen ender opp i nærheten av bua i området og ei hytte utenfor (sør for) verneforslaget. Det er en hjemmel i utkast til verneforskrift for å kunne benytte denne traktorvegen for transport av ved, materialer, varer og utstyr til bua og hytta. Skogarealet og det produktive skogarealet i området er ca. 469 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 6377m³.

PLANSTATUS:

Ca. 180 dekar i søndre del av områder er i gjeldende kommuneplan for Gjøvik kommune vist som «Nåværende fritidsbebyggelse». Vi har fått opplyst i kommunen at dette må bero på en feil. Arealet skulle vært avsatt til «LNFR for spredt fritidsbebyggelse». Hele det avsatte arealet er på ca. 750 dekar. Området må uansett gjennom en reguleringsplanprosess før det kan bebygges. Grunneierne har opplyst at det ikke er planer om utbygging innenfor området som foreslås som naturreservat. Resten av området i verneforslaget er vist som LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Avgrensingen av området i den naturfaglige rapporten omfatter et mindre areal enn tilbudsområdet og det som nå går på høring. Årsaken til dette er at området som går på høring har tatt med arealer med grov gammelskog med mye liggende død ved, arealer som gjør kjerneområdet mer robust til å ta vare på verneverdiene i et langsiktig perspektiv, arealer av arronderingsmessige hensyn og arealer som utgjør restområder på berørte eiendommer. Dette gjelder bl.a. arealer på nordsida av skogsbilvegen gjennom området. Det kunne vært behov for en bedre buffer omkring (sør og øst for) forekomsten av huldrestry helt øst i verneforslaget. Pga. bl.a. hogst i dette området har ikke dette vært mulig å få til.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast 23.05.2018

Forskrift om vern av Brattåshaugen naturreservat, Gjøvik kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med en bestemt type natur i form av gammel granskog som blant annet har rike forekomster av den truede arten huldrestry. Videre har området særlig betydning for biologisk mangfold ved at det inneholder en del død ved og gamle trær og som er livsmiljø for truede lav- og sopparter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gjøvik kommune: 228/28, 228/34, 228/37, 229/14, 230/5, 230/39.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 561 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gjøvik kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av eksisterende veg, traktorveger, bu og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet. Eksisterende veg og traktorveger er avmerket på vernekartet.
- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende veg og traktorveger avmerket på vernekartet og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget, samt med traktor eller lett terrengkjøretøy på eksisterende traktorveger vist på vernekartet.
- c) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- d) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- e) Nødvendig motorferdsel på veg avmerket på vernekartet.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Utsetting av saltstein for bufe.

- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier, skiløyper og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- h) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- i) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med annet kjøretøy enn nevnt i § 6 annet ledd b.
- j) Nødvendig motorisert ferdsel for transport av materialer, ved, varer og utstyr til hytter og buer, langs traktorveger avmerket på vernekartet.
- k) Nødvendig opprusting av eksisterende veg vist på vernekartet.
- l) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, g og k.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

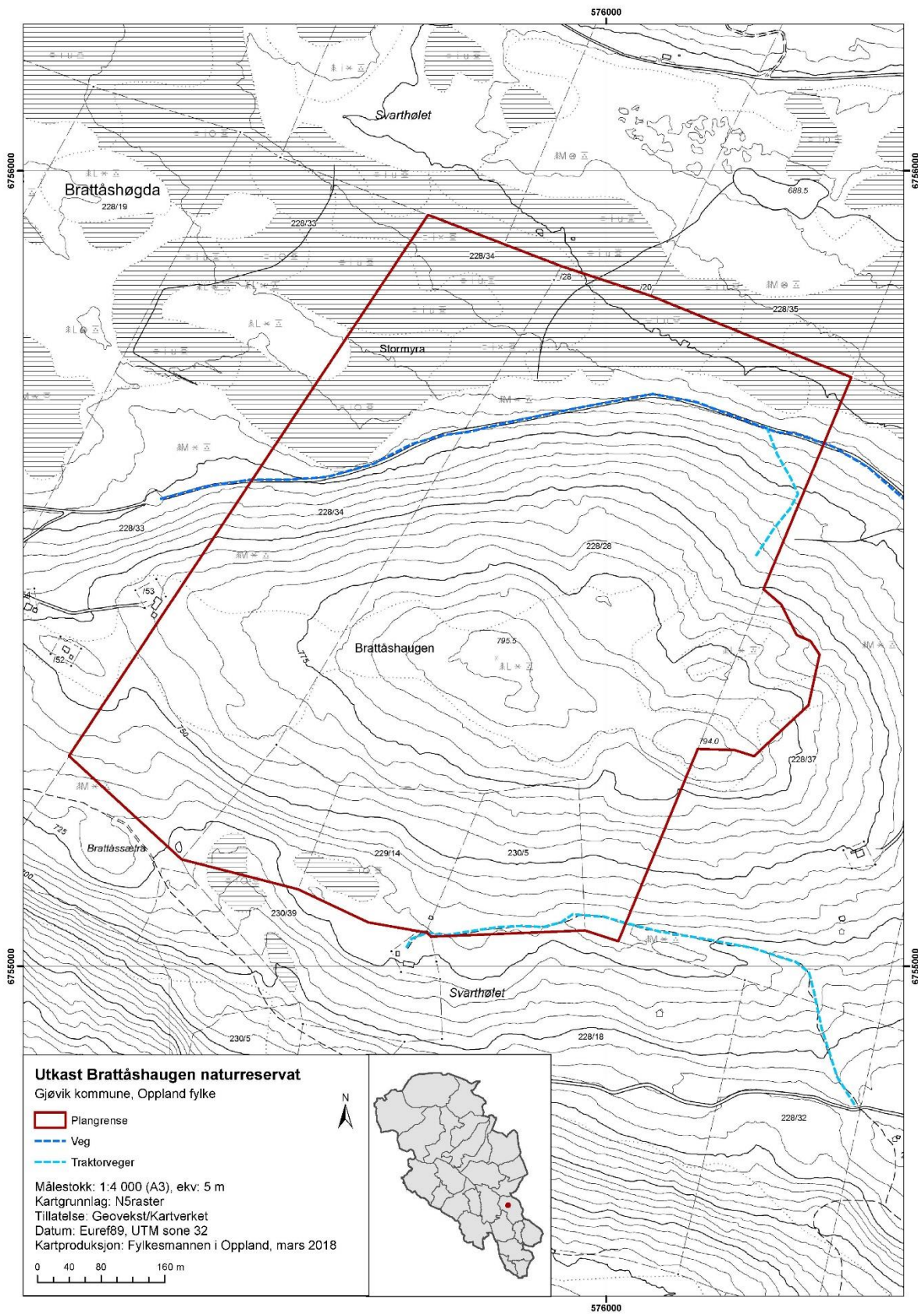
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Solbrålia og Stordalsberget naturreservat utvidelse (Øvre Skar)

Kommune: Sør-Fron

Verneverdi: ***

Areal: ca. 215 dekar (gjelder utvidelsen, totalt areal med eks. naturreservat utgjør ca. 1116 dekar)

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 55/3

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER

Øvre Skar ligger på østsida av Gudbrandsdalen i Sør-Fron kommune på grensa til Nord-Fron. Området består av mer eller mindre skogkledd rasmark, bergvegger og noe skog på ikke fullt så bratt mark.

Området er i stor grad sørvendt og strekker seg over 250 høydemeter. Flere store sør- og østvendte bergvegger dominerer området. Ekstremtørre enger på små hyller i bergveggen på finkornet, kalkrik forvitningsmateriale er utbredt. Nedenfor bergveggene er det finkornet til mer grov rasmark som delvis er vegetasjonsløs, men som i partier går over i sammenhengende skog. Flere krevende tørrengerarter er påvist i rasmarka. Skogen nedenfor bergveggen har en dominans av gråor, men med en del innslag av hegg. Høgstaudevegetasjon er her dominerende. Over bergveggene er furu, gran og bjørk dominerende med gradvis overgang til furuskog. Øst for og nedenfor bebyggelsen på Øvre Skar er det naturbeitemark i god hevd med stort mangfold av karplanter og flere rødlistede insekter. Mesteparten av området ovenfor Øvre Skar er lite påvirket, men i alle fall deler av rasmarkene har vært brukt ekstensivt som beiteareal og muligens slåtteareal i tidligere tider. I dag er deler av rasmarkene i ferd med å gro igjen. Det lille som er av skog innenfor rasmarkene har noe eksponert dødved med en viss dødvedkontinuitet. Gråorskogen øst i rasmarka har mye dødved i ulike nedbrytningsstadier og skogen må betegnes som middels gammel til gammel uten nyere inngrep. Skogen over bergveggene er i snitt noe gammel med få spor etter tidligere hogster. Dødvedmengden er noe lav med lokalt en del dødved av bjørk. Lavfuruskoen har minst død ved, men noen av trærne her er nok minst et par hundre år gamle. Ni rødlistearter er med sikkerhet påvist. Potensialet for ytterligere rødlistearter er høyt, og da særlig blant visse grupper av insekter og lav.

Skogkvalitetene innenfor verneforslaget ville isolert sett ligget mellom en lokal og regional verdi (*-**). Store naturverdier er knyttet til de mer eller mindre åpne rasmarkene og bergveggene med mange påviste rødlistearter og et godt potensiale for langt flere. Naturverdiene her vurderes som nasjonalt verdifulle (***). Sammen med beitemarkene rundt Øvre Skar og eksisterende naturreservat gjør at verdien av Øvre Skar heves noe. Området gis verdien nasjonalt viktig (***). Ekstremtørre, sørvendte lisider med godt utviklede forekomster av bergvegger, rasmarker, tørrenger og tilhørende eldre skog, er mangelfullt dekket opp i vernesammenheng. Øvre Skar vurderes å oppfylle kravet til høy mangelloppfyllelse, og da særlig som følge av at området fanger opp gode forekomster av et truet artsmangfold.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av velutviklet kalkgranskog, lågurtskog med både gran, bjørk og furu, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og hengebjørkskog, samt kalkrike sørberg-, bergvegg- og rasmarknaturtyper og naturbeitemarker. Videre har området særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et ekstremt mangfold av insekter samt et rikt artsmangfold av karplanter, kalkberglav, mykorrhizasopp og fugl som bl.a. spetter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Pilegrimsleden går gjennom området og tunet på Øvre Skar. Peer Gynt stien (DNT) går også gjennom området og forbi tunet på Øvre Skar. Det går en gammel ferdselsveg (framstår som sti i dag) fra dalbunnen, innunder Stordalsberget opp til plassen Kleiva. Det er ønskelig at denne kan vedlikeholdes. Skogarealet i

området er ca. 191 dekar, det produktive skogarealet er ca. 112 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 2615m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Verneverdiene i området er delvis kulturbetingede og skjøtselsavhengige. Dette gjelder særlig deler av insektlivet, men også naturbeitemarka ved Øvre Skar. Det blir bl.a. et spørsmål om naturbeitemarka skal skjøttes som beite eller slåttemark. Det må derfor utarbeides en forvaltnings-/skjøtselsplan for området som må ses i sammenheng med eksisterende Solbrålia og Stordalsberget naturreservat.

Det er hjemmel for å kunne tillate vedlikehold av den gamle ferdselsvegen til plassen Kleiva, jf. utkast til verneforskrift § 7 e. Dette er i tråd med verneforskrift for eksisterende naturreservat. Nytt utkast til verneforskrift viderefører også de andre bestemmelsene knyttet til bruk av området i eksisterende forskrift.

Fylkesmannen foreslår ingen endring av navnet på naturreservatet etter et eventuelt vedtak om utvidelse av dette med Øvre Skar.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern, men denne er ferdigforhandlet.

Utkast 23.05.2018

Forskrift om vern av Solbrålia og Stordalsberget naturreservat, Sør-Fron og Nord-Fron kommuner, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av velutviklet kalkgranskog, lågurtskog med både gran, bjørk og furu, høgstaudeskog, gråor-heggeskog og hengebjørkskog, samt kalkrike sørberg-, bergvegg- og rasmarnaturtyper og naturbeitemarker. Videre har området særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et ekstremt mangfold av insektarter samt et rikt arts mangfold av karplanter, kalkberglav, mykorrhizasopp og fugl som bl.a. spetter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sør-Fron kommune: 55/1 og 55/3. Nord-Fron kommune: 271/1, 274/1, 275/1, 276/6, 276/14.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1117 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Fron kommune og Nord-Fron kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer, større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Beiting.
- b) Sanking av bær og matsopp.
- c) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- d) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- e) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- f) Vedlikehold av traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, herunder skredvoll mot fylkesveg 312. Traktorvegene som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.

- g) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- h) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- i) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- a) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- b) Ridning og bruk av hest og kjerre er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet og Pilegrimsleden.
- c) Bruk av sykkel er forbudt utenom eksisterende traktorveger og stier avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- a) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- b) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring og utfrakt av felt elg, hjort og bjørn på traktorvegene avmerket på vernekartet.
- c) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- d) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- e) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- f) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- a) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt.
- b) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- c) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- d) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- e) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier avmerket på vernekartet, herunder Pilegrimsleden, og andre gamle ferdselsveger.
- f) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- g) Ridning langs bestemte traseer.

- h) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- i) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- j) Nødvendig opprusting av eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.
- k) Tiltak mot ras og skred på fylkesveg 312 og tilgrensende boligeiendom.
- l) Rydding av vegetasjon som utgjør en sikkerhetsrisiko langs fylkesveg 312.
- m) Nødvendige tiltak innenfor naturreservatet for vedlikehold av fylkesveg 312.
- n) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- o) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger.
- p) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, e, h, j, k, l og m.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

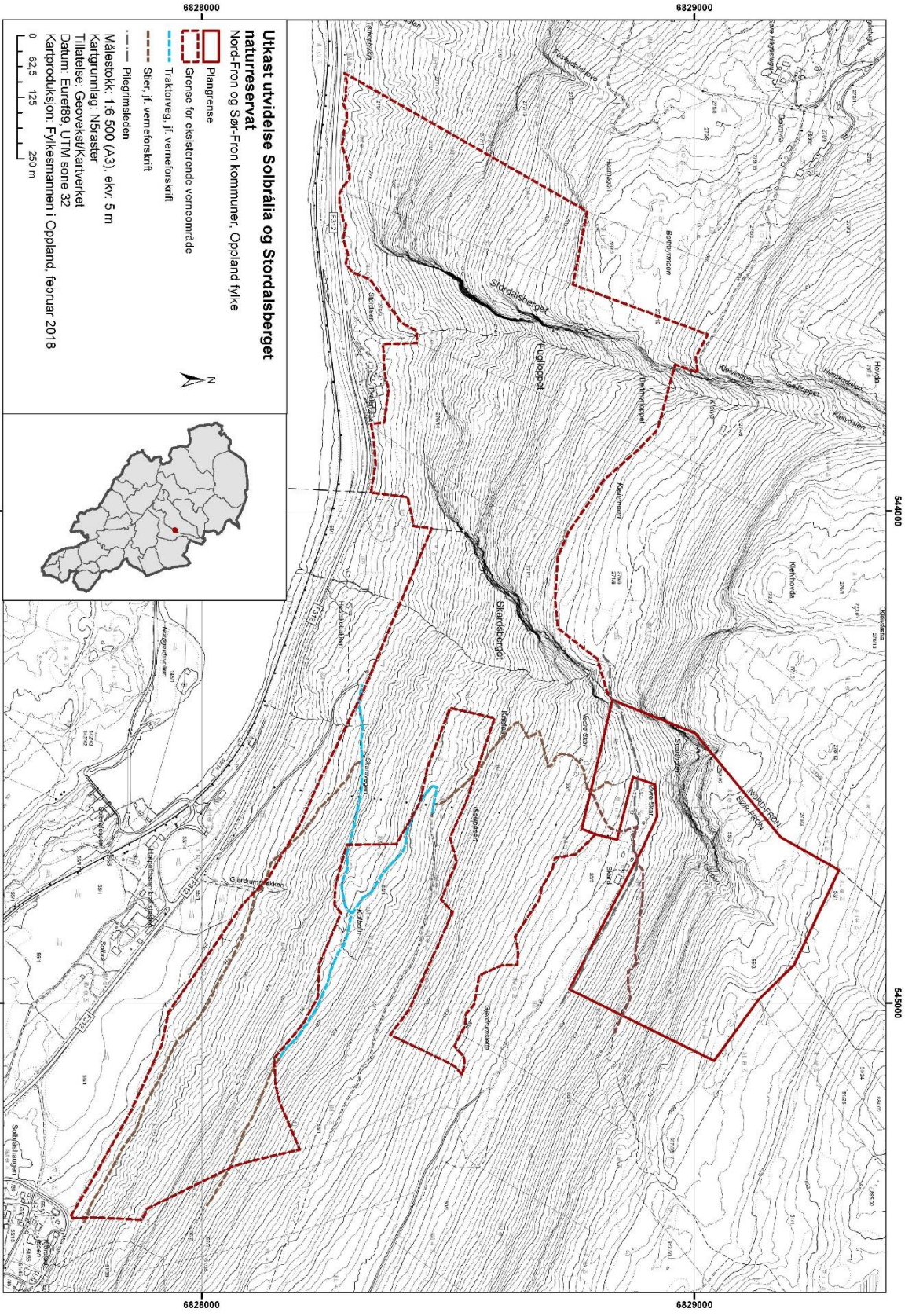
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 15.12.2017 nr. 2076 om vern av Solbrålia og Stordalsberget naturreservat i Sør-Fron og Nord-Fron kommuner, Oppland.

Sjoa

Kommune: Sel

Verneverdi: 5

Areal: ca. 2180 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 176/1, 176/2, 176/6, 176/7, 176/9, 176/10, 176/11, 176/13, 176/14, 176/15, 177/1, 177/2, 177/3, 177/4, 177/6, 177/9, 177/10, 177/11, 177/12, 177/14, 178/1, 178/6, 179/2, 179/9, 179/12, 180/1, 180/2, 180/4, 180/7, 181/3, 181/6, 181/7, 181/20, 181/25, 181/41, 181/57, 181/109, 181/131, 181/464.

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger langsmed Sjoa nedenfor Skogbygda i Heidal. Ved Skogbygda har elva Sjoa gravd seg dypt ned og skapt et av de mektigste elvejuvene i Norge. Skråningene mot elva veksler mellom bratte skrenter, rasmark og fjellvegger. På toppen ligger det flere steder igjen tjukke, finkornete bresjøavsatte sedimenter (brekvabb), som enkelte steder har rast ut og dannet bratte, svært spesielle og skarpe raviner. Snittet i ravinen ned for Steinseng (Steinsengravinen) viser en nær komplett morenestratigrafi fra siste istid (øverst er det morener avsatt av isstrømmer med ulike retninger, under ligger det tjukke bresjøsedimenter avsatt ved begynnelsen av siste istid). Lokaliteten viser en avsetningstype som har en sentral plass i diskusjonen om forløpet av siste istid. Snittet er en velegnet og mye brukt ekskursjonslokalitet. Dette er en viktig referanselokalitet med nasjonal betydning. Skog- og vegetasjonssamfunn i området varierer ganske mye med terrengformer og fuktighet, men ulike fattige til intermediære furu- og bjørkeskogsamfunn dominerer. Gran er sjelden. Særlig på solsida dominerer furu. I rike, fuktige partier inngår ulike lauvtrær. Rike lauvskoger finnes i berggrøtter og bekkesøkk (høgstaude-, lågurt- og gråor-heggeskog). Flere steder skaper det baserike brekvabbmaterialet opphav til en sjelden kalkskogtype. Denne er oftest furudominert (kalkfurskog), men det finnes også kalkskog med lauvdominans (osp, bjørk). Den baserike berggrunnen gir flere steder opphav til en rik karplanteflora med mange fjellplanter og tørrbakkearter. Eldre skog dominerer i dag. Store arealer består av halvgammel skog, fattig på biologisk gamle trær og død ved, men med god aldersspredning, sjiktning og treslagsvariasjon. En del partier har suksessjonspreg med gjengroende, tidligere åpen beiteskog. Det er imidlertid også partier med naturskogpreg. Det er særlig lavfloraen på bergvegger (i mindre grad også på lauvtrær), karplanter og jordboende sopp som utmerker seg. Deler av området har velutviklet, fuktig, lysåpen bergveggskog som sammen med gunstig berggrunn gir rike lungeneversamfunn. I kalkskogene ble det funnet flere interessante og rødlistede jordboende sopparter. Det er trolig for slike arter at området er mest spesielt.

Sjoajuvet har betydelige naturverdier. Det er et mektig elvejuv, et av de største i Norge, og i all hovedsak intakt for nyere inngrep. Vassdraget er vernet. Variasjonsbredden er god, med de fleste aktuelle skog- og naturtyper som en kan vente i kanten av granas utbredelse i Midt-Gudbrandsdalen. Her er også relativt god dekning av ulike skogtyper, inkludert meget sjeldne kalkskogutforminger. De viktigste verdiene er knyttet til et mektig elvejuvlandskap med tilhørende variasjon, kalkskog (sjelden utforming) med tilhørende rik soppflora, velutviklet bergveggskog med rik lavflora og en spesiell kvartærgeologi. Området oppfyller på denne måten i betydelig grad mangler ved skogvernet. Området er nasjonalt verdifullt, verdi 5. I forhold til mangelanalysen oppfyller området mangelen på rike skogtyper som kalkskog, lågurtskog og høgstaudeskog, ansvarsskogtypen bekkekløft, viktige forekomster av rødlistearter i tillegg til boreale lauvskoger i ustabile habitater og oredominerte ravineskoger.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en velutviklet, variert, artsrik og mektig elve- og bekkekløft, sjeldne utforminger av kalkskog og velutviklet bergveggskog med furu og bjørk, høgstaudeskog og gråor-heggeskog. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et stort mangfold

av jordboende sopp og en rik lavflora og karplateflora. Området har i tillegg en spesiell geologisk forekomst av nasjonal betydning i form av en stor ravine med høg naturvitenskapelig verdi som referanselokalitet.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er i hovedsak knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Blant annet er Sjoa et av de mest populære vassdragene i Norge for rafting og elvekajakk. Dette inkluderer strekningen gjennom forslaget til naturreservat. Denne aktiviteten antas ikke å ha noen betydning for verneverdiene med unntak av mulig forstyrrelse på sårbart fugleliv. Et generelt unntak i utkast til verneforskrift for bålbrenning med kvist fra bakken og medbrakt ved gir anledning til bålbrenning ved elva i forbindelse med bl.a. rafting. Det er også i verneforskriften hjemmel for å kunne tillate merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier (råk) og gamle ferdselsveger, og etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge ikke naturmiljøet blir skadelidende. Det går noen traktorveger inn i området. Disse er avmerket på vernekartet, og det er i utkast til verneforskrift tatt inn bestemmelser som hjemler vedlikehold og bruk i forbindelse med landbruksnæring, utfrakt av felt vilt, ridning og sykling. I området er det en drikkevannsbrønn (eiendommen gnr./bnr. 181/57) med vannledning som har varmekabel, Det er også en telefonledning i området (eiendommene gnr./bnr. 177/1 og 177/3). Denne er avmerket på vernekartet. Begge disse installasjonene er spesielt nevnt i verneforskriften i forbindelse med vedlikehold. Eidefoss Nett sin 22kV kraftledning gjennom området er nevnt i forbindelse med melding om oppstart. Denne er ivaretatt med standard bestemmelser for denne type anlegg for bruk, vedlikehold, oppgradering og fornyelse. Muligheten for rydding langs jordekanter og etablering av jordbruksvatning er ivaretatt gjennom egne dispensasjonshjemler. Det samme er oppsetting av nye gjerder og sanketrøer. Ravinene i området er en del benyttet til forskning og undervisning. Skogarealet i området er ca. 1743 dekar, det produktive skogarealet er ca. 1719 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 21893m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Verneforslaget berører en grus- og sandforekomst av lokal verdi. Se innspill fra DMF i forbindelse med melding om oppstart og Fylkesmannen sin kommentar til dette foran.

Det er tatt inn en dispensasjonsbestemmelse som hjemler «rydding av kratt og slått på eksisterende utslåtter avmerket på vernekartet». Dette gjelder eiendommen gnr./bnr. 178/1. Disse utslåttene er ikke avmerket på kartet som går på høring. Kartfesting vil skje i forbindelse med høringa.

En truet rovfugl er observert i området i flere år. Det er sannsynlig at den hekker. Det er derfor satt et forbud mot teltleirer i utkast til verneforskrift, og sykling er kun tillatt på eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. Ut fra foreliggende kunnskap er det i liten grad behov for skjøtsel for å ivareta verneverdiene i området. Unntaket vil kunne være utslåttene i området.

Forskrift om vern av Sjoa naturreservat, Sel kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en velutviklet, variert, artsrik og mektig elve- og bekkekløft, sjeldne utforminger av kalkskog og velutviklet bergveggskog med furu og bjørk, høgstaudeskog og gråor-heggeskog. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter, deriblant et stort mangfold av jordboende sopp og en rik lavflora og karplateflora. Området har i tillegg en spesiell geologisk forekomst av nasjonal betydning i form av en stor ravine med høg naturvitenskapelig verdi som referanselokalitet.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sel kommune: 176/1, 176/2, 176/6, 176/7, 176/9, 176/10, 176/11, 176/13, 176/14, 176/15, 177/1, 177/2, 177/3, 177/4, 177/6, 177/9, 177/10, 177/11, 177/12, 177/14, 178/1, 178/6, 179/2, 179/9, 179/12, 180/1, 180/2, 180/4, 180/7, 181/3, 181/6, 181/7, 181/20, 181/25, 181/41, 181/57, 181/109, 181/131, 181/464.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2180 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sel kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.

- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer og større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- j) Beiting.
- k) Sanking av bær og matsopp.
- l) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- m) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- n) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- o) Vedlikehold av traktorveger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet, herunder telefonledning og drikkevannsbrønn med tilkoblet varmekabel. Traktorvegene og telefonledningen som kan vedlikeholdes, er avmerket på vernekartet.
- p) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.
- q) Drift og vedlikehold, samt istandsetting ved akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg.
- r) Oppgradering eller fornyelse av kraftledninger for heving av spenningsnivå og økning av linetverrsnitt når tiltaket ikke skader verneverdiene angitt i verneformålet nevneverdig.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- d) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- e) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende traktorveger avmerket på vernekartet.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- g) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- h) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med landbruksnæring og utfrakt av felt elg, hjort og bjørn på traktorvegene avmerket på vernekartet.
- i) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- j) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- k) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med akutt utfall eller fare for akutt utfall på eksisterende energi- og kraftanlegg. Det skal i etterkant sendes melding til forvaltningsmyndigheten.
- l) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- q) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- r) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- s) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- t) Rydding av kratt og slått på eksisterende utslåtter avmerket på vernekartet.
- u) Skjøtsel av randsoner mot dyrket mark.
- v) Etablering av vatningsanlegg for jordbruksvatning.
- w) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- x) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdseveger.
- y) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- z) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- æ) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- ø) Oppgradering og fornyelse av kraftledninger som ikke faller inn under § 4.
- å) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med drift og vedlikehold av eksisterende energi- og kraftanlegg, og oppgradering og fornyelse av kraftledninger.
- aa) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, e, f, g, h og j.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

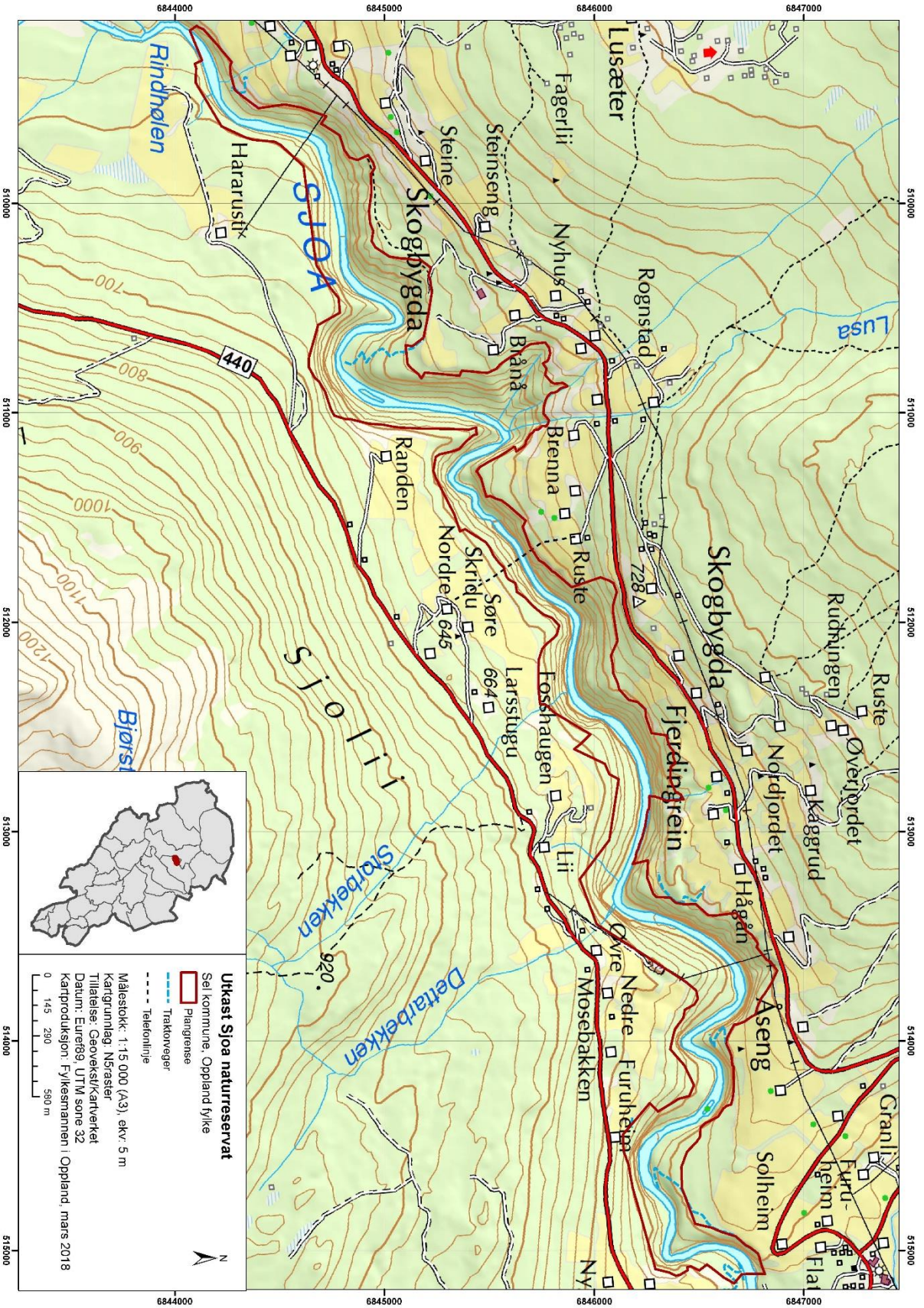
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Turrtind

Kommune: Nordre Land

Verneverdi: **

Areal: ca. 11200 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 46/8, 46/51, 47/1, 49/1, 52/7, 53/5.

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger i åstraktene nord for Dokka i Nordre Land inn mot Etnedal kommune. Området domineres nærmest totalt av gran, men en del bjørk inngår i partier, særlig i høgereliggende deler, på grunnlendt mark og i mer hogstpåvirkede deler av området. I tillegg inngår furu spredt på grunnlendte hauger og langs myrer. Rogn og selje finnes spredt. Lyngskog dominerer over store arealer. I litt frodigere lier finnes en del blåbærskog som ofte går over i svak lågurt. Vegetasjonen varierer nokså lite langs rikhetsgradienten, men noe mer langs fuktighetsgradienten. Høyden og kollelandskapet skaper en del svært fuktige skogmiljøer i nordvendte lisider. Ulike typer høgstaudedominert mark finnes spredt i store deler av området. Mer eller mindre hele området består av gammelskog med få eller ingen spor etter hogst av nyere dato. Unntaket er et større område nordvest for Øyangen som er gjennomhogd for noen år siden. I tillegg finnes mindre arealer med nyere hogstinngrep sørvest i området generelt. Området for øvrig preges av eldre, godt sjiktet grandominert skog med grove og gamle trær. Mengden dødved og høgstubber varierer nokså mye gjennom området med partier der dette opptrer en god del, men gjennomgående er det nokså lite av disse strukturene.

Området har først og fremst verdier knyttet til forekomst av eldre granskog i kombinasjon med stort areal. Området tetter et «hull» på kartet over storområder mellom viktige storområder i sør (Skjellingshovde, Selsjøen, Vikerfjellet/Vassfaret) og nord (verneområdene omkring Langsua). I forhold til mangelanalysen dekker området på en middels god måte opp gammel skog og stort areal. Området gis verdien regionalt verneverdig (**).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel naturbarskog med gran som det dominerende treslaget, og der det finnes en del svært fuktige skogmiljøer. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det finnes en del skogsbilveger innenfor området, deriblant en totalrenovert/nyanlagt trasé som binder sammen sørvestlige deler av området med vegnettet i nord og øst. I tillegg finnes noen hytter innenfor verneforslaget. En gapahuk er satt opp sør for Steinhytta. I tillegg er noe myr, særlig i sørvest, preget av grøfting. Skogarealet i området er ca. 9301 dekar, det produktive skogarealet er ca. 7890 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 57302m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Området som går på høring må betraktes som et «bruttoområde». Det er store muligheter for at arealer i sør og sørvest vil gå ut etter høring hovedsakelig pga. mye yngre skog i disse områdene og andre typer inngrep. Dette vil bli vurdert nærmere i forbindelse med befaring i løpet av sommeren. Samtidig er det også fra grunneierne signalisert et utvidet tilbud som omfatter arealer nord for gjeldende tilbud. Dette utvidete arealet blir naturfaglig kartlagt i år.

Det er noe uklart hvilke veger i området som skal klassifiseres som skogsbilveger. Dette vil bli avklart i forbindelse med befaring i området i sommer. Disse vegene vil bli avmerket på vernekartet.

En truet rovfugl er observert i området i flere år. Det er sannsynlig at den hekker. Det er derfor i utkast til verneforskrift satt et forbud mot teltleirer i tillegg til andre større arrangementer.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast 28.05.2018

Forskrift om vern av Turrind naturreservat, Nordre Land kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel naturbarskog med gran som det dominerende treslaget, og der det finnes en del svært fuktige skogmiljøer. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nordre Land kommune: 46/8, 46/51, 47/1, 49/1, 52/7, 53/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 2180 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.

- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer og større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- s) Beiting.
- t) Sanking av bær og matsopp.
- u) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- v) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- w) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- x) Vedlikehold av bygninger, vegger og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- y) Brenning av bål med tørrkvist eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- f) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- g) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende vegger og stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- m) Nødvendig motorferdsel på eksisterende vegger.
- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- o) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- p) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- q) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- bb) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- cc) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- dd) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- ee) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- ff) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- gg) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- hh) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- ii) Høgst/rydding av vegetasjon rundt eksisterende bygninger.
- jj) Opplag av båter.
- kk) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- ll) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, g og i.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

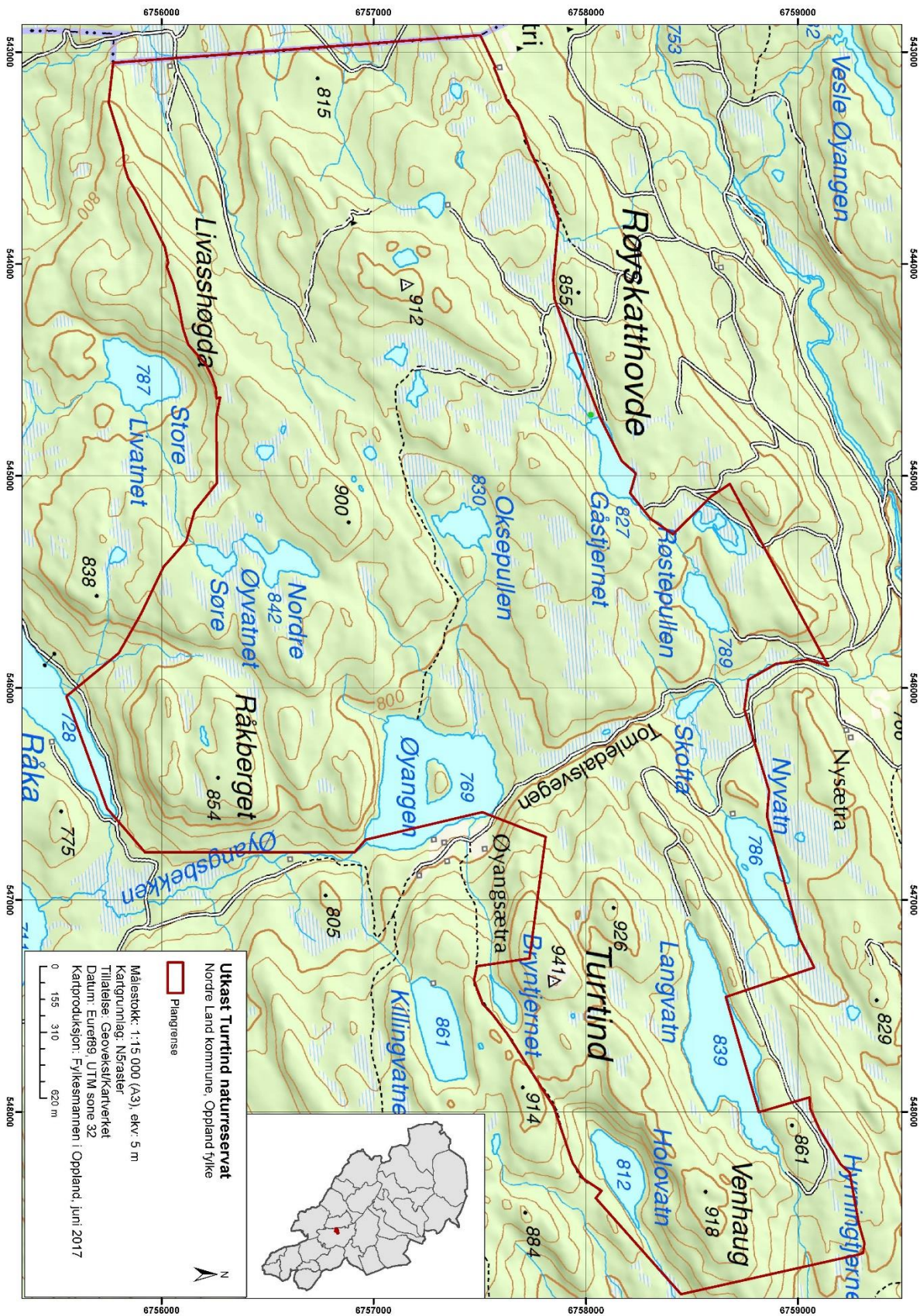
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Skjellingshovde naturreservat utvidelse

Kommuner: Nordre Land, Søndre Land og Sør-Aurdal

Verneverdi: **

Areal: ca. 13760 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): Nordre Land kommune: 133/3. Søndre Land kommune: 9/1, 35/15. Sør-Aurdal kommune: 70/1, 73/17, 73/18

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området omfatter flere delområder som ligger inntil det eksisterende Skjellingshovde naturreservat. Det aktuelle arealet består av flere små og store skogområder med varierende topografi. Det er en mosaikk av koller, myrpartier, tjern, bekkedrag, nordvendte og delvis sørvendte lisider og ei bekkekløft. Blåbærgranskog dominerer vegetasjonsbildet, men det er også gode forekomster av andre fattige og mellomrike skogtyper i tillegg til innslag av lågurtskog, småbregneskog og rikmyrvegetasjon. Området består av et forholdsvis påvirket skogareal med rester av intakte til delvis intakte områder med gammel skog. Den gamle skogen er i hovedsak knyttet til fuktig granskog og noe eldre furuskog på mer grunnlendt mark. Død ved finnes spredt i området. Virkelig gamle bartrær forekommer sparsomt. Skogen er overveiende grandominert, men furu dominerer på de tørre haugene. Det er noe lauv, mest bjørk. Samlet areal for alle delområdene gjør at verneforslaget er forholdsvis stort.

Området, særlig sammen med tiliggende Skjellingshovde naturreservat, oppfyller mangelen i skogvernet av de største gjenværende, noenlunde intakte og sammenhengende skogområdene. Den viktigste verdien av området er at storområdekvalitetene øker. Området og eksisterende verneområde utgjør over 42 km². Området oppfyller også til en viss grad mangelen av skogsbekkekløft. Utvidelsen vurderes totalt som regionalt verneverdig (**).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel naturbarskog som har relativt stor variasjon i skog- og naturtyper der det stedvis er urskogpregede partier med god kontinuitet i død ved. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter. Området har en rekke nedbørfelter av ulik størrelse som gjør det godt egnet til forskning.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det er en maskinpreparert skiløype i nordøst opp mot toppen av Store Skjellingshovde. Ved toppen er det også ei hytte tilhørende skogforvaltningen (tidligere brannovervåkningshytte, driftes nå av Røde Kors) i tillegg til et gammelt branntårn. I sørvest ved Saubekktjernet ligger det også ei hytte/bu (Saubekkhytta). Skogarealet i området er ca. 10132 dekar, det produktive skogarealet er ca. 10070 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 83000m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Øst i området, på eiendommen gnr./bnr. 9/1 (øst for toppen av Store Skjellingshovde), er det et område med plantet fjelledelgran og et parti med en blanding av vanlig edelgran og norsk gran (ca. 100 dekar i alt). Frøspredning av fjelledelgran ble på befaring på det lengste registrert ca. 500 meter fra bestandet. Etter et eventuelt vern vil de fremmede treslagene bli hogd av forvaltningsmyndigheten som et skjøtselstiltak. Frøspredte trær av disse artene må også ryddes i årene som kommer.

På eiendommen gnr./bnr. 73/17 i Sør-Aurdal foreligger grensa i to alternativer. Alt. 1 er grensa slik den foreligger ut fra en streng naturfaglig vurdering og krav i naturmangfoldloven § 37, jf. også de naturfaglige rapportene. Det er dette alternativet som også danner grunnlaget for de forhandlinger om erstatning som er gjennomført fram til nå. Etter dette alternativet omfatter hele forslaget om utvidelse ca. 11720 dekar. Alt. 2 omfatter i tillegg et areal som per i dag ikke har tilstrekkelige naturkvaliteter til å kunne inngå i et naturreservat, jf. også naturfaglig kartlegging for frivillig vern 2010. Dette området har imidlertid en skog- og naturtype der skogbranner er en naturlig forstyrrelse av skogen og foryngelsesmåte. Området kan derfor inngå i et naturreservat som et areal det skal utføres kontrollerte branner for å gjenskape et «naturlig» brannregime. Det skal altså gjennomføres aktive gjenopprettingsiltak, jf. § 37 i naturmangfoldloven. Forutsetningen for å ta med dette arealet i et naturreservat er derfor at det skal foretas kontrollerte branner på arealet. Spørsmålet om kontrollerte branner må utredes nærmere før et eventuelt vernevedtak. Gjennomføring av slike branner må også inngå i en avtale med grunneier. Arealet for utvidelse vil etter alternativ 2 være ca. 13760 dekar. Det høres på begge disse alternativene ved denne høringa.

I området hekker det en rovfugl som står på rødlista og som er sårbar for forstyrrelser. Det er derfor i utkast til verneforskrift satt et forbud mot teltleirer i tillegg til andre større arrangementer.

Trasé for skiløype i området mangler på vernekartet, jf. utkast til verneforskrift § 6 bokstav d. Denne vil bli lagt inn etter høringa.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern, men området er ferdigforhandlet. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel for å ivareta verneverdiene i området.

Utkast 25.05.2018

Forskrift om vern av Skjellingshovde naturreservat, Sør-Aurdal, Nordre Land og Søndre Land kommuner, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et stort og forholdsvis urørt skogområde med gammel naturbarskog som har relativt stor variasjon i skog- og naturtyper der det stedvis er urskogpregede partier med god kontinuitet i død ved. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter. Området har en rekke nedbørfelter av ulik størrelse som gjør det godt egnet til forskning.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensning)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Sør-Aurdal kommune: 69/1, 70/1, 73/16, 73/17, 73/18. Nordre Land kommune: 8/1, 8/3, 133/3. Søndre Land kommune: 9/1, 35/15.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 42270 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Sør-Aurdal, Nordre Land og Søndre Land kommuner, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til telteirer og større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- z) Beiting.
- æ) Sanking av bær og matsopp.
- ø) Jakt og fangst i samsvar med gjeldende lovverk.
- å) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- aa) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- bb) Vedlikehold av eksisterende bygninger og andre anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- cc) Brenning av bål med tørrkvist eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- h) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- i) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- r) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- s) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- t) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- u) Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløype i eksisterende løypetrasé avmerket på vernekartet fram til og med 10. april eller til og med 2. påskedag dersom den faller seinere enn 10. april.
- v) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- mm) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- nn) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- oo) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- pp) Gjenoppføring av bygninger, anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- qq) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, gamle ferdselsveger og skiløype avmerket på vernekartet.
- rr) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- ss) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- tt) Hogst/rydding av vegetasjon rundt eksisterende buer, koier og andre installasjoner.
- uu) Hogst av ved til bruk på eksisterende buer og koier i naturreservatet.
- vv) Bruk av beltekjøretøy på snødekt mark eller luftfartøy for transport av ved, materialer, varer og utstyr til eksisterende buer og koier.
- ww) Opplag av båter.
- xx) Istandsetting og vedlikehold av Tverrvassætra som kulturminne.
- yy) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- zz) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d, g, i, k og l.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

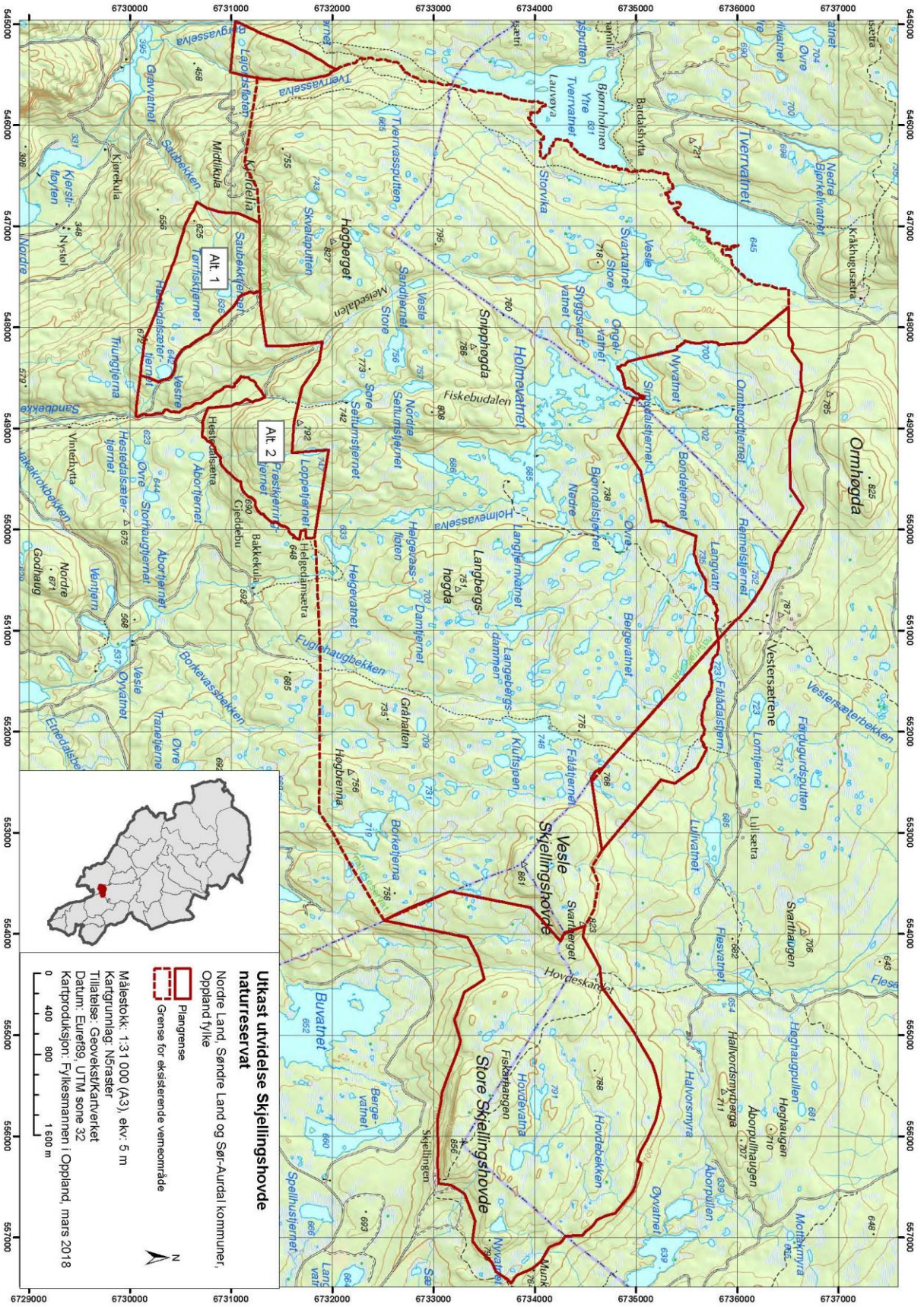
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks. Samtidig oppheves forskrift 26. september 2008 nr. 1065 om vern av Skjellingshovde naturreservat, Sør-Aurdal, Nordre Land og Søndre Land kommuner, Oppland.

Avrillen

Kommune: Gran

Verneverdi: ***

Areal: ca. 4510 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 298/1

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Avrillen ligger øst i Gran kommune. Området består av et høyereliggende platå med flere koller omgitt av mindre tilhørende lisider med eksponering mot nor, vest, øst og sør. Ei mindre kløft finnes i nordøst, og i sør finnes et nokså dypt nedskåret daldrag. Ellers er topografien slak, men stedvis finnes en del små hauger som gir variasjon i topografien. Fattige vegetasjonstyper er nær enerådende med klar dominans av blåbærgranskog. Spredt finnes småbregnegranskog og fattig grandominert sumpskog, mens høgstaudegranskog finnes sparsomt i bunnen av små kløfter. Det finnes flere fattige jordvannsmyrer sentralt på platået. Gran er det klart dominerende treslaget, men bjørk forekommer noe fåtallig som undersjikt, men dominerer som krattformet skog ut mot myrene. Hele området består av gammel, i all hovedsak, flersjiktet naturskog i aldersfase. Skogen har tidligere blitt plukkhogd, men det er trolig ca. 70-100 år siden siste hogst, stedvis trolig noe lenger. Urskognære partier finnes lokalt to-tre steder. Et høyt innslag av gamle og til dels grove trær kjenner seg igjen i kjerneområdene som utgjør en temmelig stor andel av totalarealet. De herskende trærne i kjerneområdene er trolig 150-300 år gamle, og enkelte trær er eldre enn dette. Kontinuiteten i gamle trær er derfor god, mens kontinuiteten i liggende død ved er god i mer begrensede partier i kjerneområdene, hvor det stedvis finnes nokså rikelig med død ved i alle nedbrytningsstadier og dimensjoner. Innslaget av gadd er jevnt og nokså høyt. Skogen er humid, og brann ser ikke ut til å ha vært en økologisk faktor, i alle fall ikke de siste hundre årene.

Avrillen utmerker seg ved å ha et stort totalareal som i all hovedsak domineres av biologisk gammel skog. Her er Avrillen av de beste i regionen. I tillegg har Avrillen et intakt arts mangfold i «lappkjuke-huldrestreylelementet» i den forstand at alle arter som man kan forvente å finne i gammel naturskog i regionen, er til stede. På den måten vil Avrillen gi et viktig bidrag til å sikre arts mangfoldet knyttet til gammel naturskog av gran i de humide åstraktene på det sentrale Østlandet. Ut over dette vil Avrillen fylle et hull i vernebekningen i de grandominerte åstraktene mellom Toten og Oslo, og på den måten styrke det regionale nettverket av verneområder. Avrillen oppfyller mange mangler ved skogvernet, større forekomst av gammel naturskog med urskogrester og mye død ved (særlig gran), viktige forekomster av rødlistearter og økt vern av naturtypelokaliteter med høy verdi. Avrillen har samlet sett en god mangeloppfyllelse. Området er nasjonalt verdifullt (***).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et relativt stort naturskogsområde dominert av biologisk gammel skog der det stedvis er urskogpregede partier med god kontinuitet i gamle trær. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter. Området styrker på en god måte det regionale nettverket av verneområder.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Skogarealet og det produktive skogarealet i området er ca. 2716 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 31573m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Området har en spillplass for storfugl. Det er derfor satt et forbud mot telteirer i utkast til verneforskrift.

Befaring i området til sommeren vil danne grunnlag for avklaringer om den nøyaktige grensa for et eventuelt verneområde. Utkast til verneforskrift må gås gjennom sammen med grunneier.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette arbeidet er under forberedelse. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området for å ivareta verneverdiene.

Utkast 28.05.2018

Forskrift om vern av Avrillen naturreservat, Gran kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et relativt stort naturskogsområde dominert av biologisk gammel skog der det stedvis er urskogpregede partier med god kontinuitet i gamle trær. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter. Området styrker på en god måte det regionale nettverket av verneområder.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gran kommune: 298/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 4510 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gran kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer og større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- h) Beiting
- i) Sanking av bær og matsopp.
- j) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- k) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- l) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- m) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- c) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- d) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- f) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- g) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- h) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- i) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- m) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- n) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- o) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- p) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- q) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- r) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- s) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- t) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 a, b, c og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

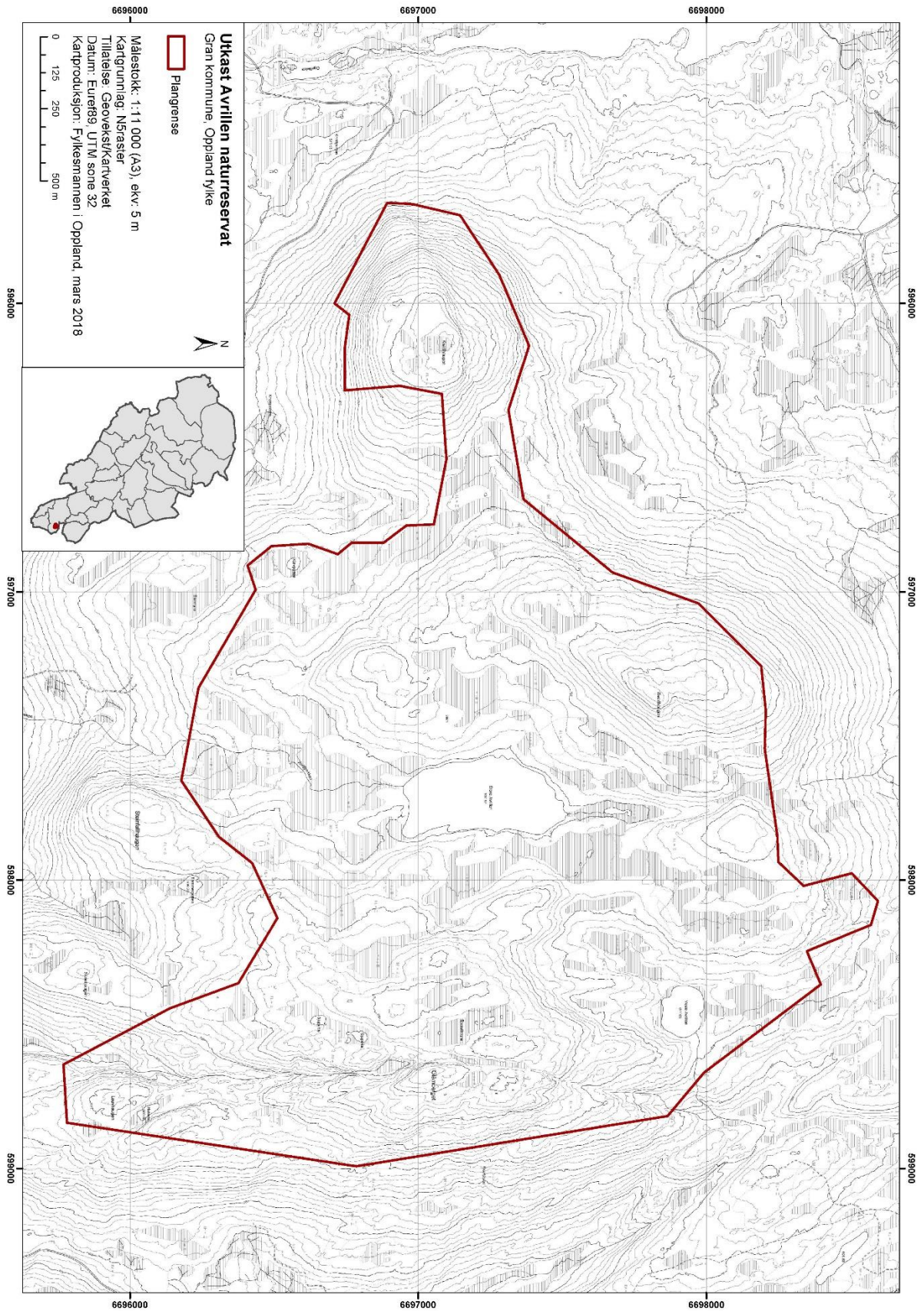
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Vesleåa

Kommune: Gran

Verneverdi: 4

Areal: ca. 520 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 298/1

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger på Hadeland østås. Vesleåa ligger i et relativt kupert åslandskap med mange koller og tjern/innsjøer og høgdeforskjeller på inntil 250 meter. Fuktige utforminger av blåbærgranskog er vanlig, og det er også en del småbregnegranskog. I tillegg finnes tilløp til høgstaudegranskog og småflekker med lågurtvegetasjon. Det er også lipartier med åpen blokkmark hvor det er noen større rogn og selje. Elvekantvegetasjonen er preget av et steinet-gruset substrat med en blanding av lågurt-, høgstaude- og sumpskogelementer. Mesteparten av vegetasjonen har et fattig preg, men det finnes også fragmenter av bl.a. rikmyrsvegetasjon. Nordsida av kløfta er sterkere soleksponert og har særlig i øvre deler gjennomgående et tørrere preg enn sørsida. Her finnes også berglendte lipartier med lyngfuruskog og innslag av lavfuruskog. Noe lågurtgranskog inngår i lavere deler. Hele bekkekløftsystemet består av gammelskog med mange spor etter gammel plukkhogst. Trærne har varierende dimensjoner. Noen av trærne antas å være svært gamle. Både kløftebotn og lisider er karakterisert av stedvis rikelig med dødved i alle nedbrytningsstadier og delvis av kraftige dimensjoner. Hele «grunnsettet» av rødlistearter og andre signalarter for gammel kontinuitetsskog typisk for denne regionen er godt representert. Kontinuitetsgraden vurderes å være høy. Spesiell fossesprutvegetasjon mangler.

Området er i sin helhet preget av eldre skog. Det er mange steder observert store dimensjoner på stående og liggende stammer. I positiv retning legges spesielt vekt på den uvanlige kombinasjonen av bekkekløft og så stort areal med gammel kontinuitetsskog. I forhold til mangelanalysen oppfyller området behovet for skogtyper som Norge har et internasjonalt ansvar for (bekkekløfter), boreal naturskog og delvis rike skogtyper og viktige forekomster av rødlistearter. Området får verdien regionalt til nasjonalt verdifullt, 4.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av ei godt utviklet og variert skogsbekkekløft med relativt store arealer med gammel kontinuitetsskog. Området vil på en god måte representere denne naturtypen på det sentrale Østlandet. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og sårbare arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite og friluftsliv. Skogarealet og det produktive skogarealet i området er ca. 501 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 8414m³. Gjennom store deler av kløfta er det spor etter en gammel hesteveg. Øverst i området har elva vært demt opp.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Verneforslaget berører en grus- og sandforekomst av lokal verdi. Se innspill fra DMF i forbindelse med melding om oppstart og Fylkesmannen sin kommentar til dette foran.

Området har en spillplass for storfugl. Det er også observert en rovfuglart på en potensiell hekkelokalitet som står på rødlista og som er sårbar for forstyrrelser i hekketida. Det er derfor satt et forbud mot teltleirer og sykling i utkast til verneforskrift.

Befaring i området til sommeren vil danne grunnlag for avklaringer om den nøyaktige grensa for et eventuelt verneområde. Utkast til verneforskrift må gås gjennom sammen med grunneier.

Det foreligger ikke avtale om frivillig vern. Dette arbeidet er under forberedelse. Ut fra foreliggende kunnskap er det ikke behov for skjøtsel i området for å ivareta verneverdiene.

Utkast 28.05.2018

Forskrift om vern av Vesleåa naturreservat, Gran kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av ei godt utviklet og variert skogsbekkekløft med relativt store arealer med gammel kontinuitetsskog. Området vil på en god måte representere denne naturtypen på det sentrale Østlandet. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og sårbare arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Gran kommune: 298/1.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 520 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Gran kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av vegger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til teltleirer og større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- n) Beiting
- o) Sanking av bær og matsopp.
- p) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- q) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- r) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- s) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- e) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- f) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- j) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- k) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- l) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- m) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- u) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- v) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- w) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- x) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- y) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- z) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- æ) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- ø) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 a, b, c og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Bjørnhaugen

Kommune: Nordre Land

Verneverdi: **

Areal: ca. 930 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 91/1, 91/5

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger på åsen øst for Dokka elv, sørøst for Dokkfløymagasinet, nær grensa mot Lillehammer. Verneforslaget omfatter toppområdet av Bjørnhaugen, den sørøst- og nordøstvendte lia ned mot Bjørnhaugmyra (Slåttemyra) samt de søndre og sentrale deler av denne myra med omkringliggende kantsone. Bjørnhaugen er et markert høgdedrag, og høgdeforskjellen mellom toppunktet (911 moh.) og Bjørnhaugmyra er 110 meter. Området ligger i et kupert skoglandskap med flere større myrer. Gammel fjellgranskog med nokså gammel og grov, flersjiktet granskog dominerer skogbildet. På toppområdet er det et innslag av glennepreget granskog med tett kvistsetting ned mot bakken. Furu forekommer kun meget spredt. Innslaget av bjørk er derimot nokså stort, spesielt rundt toppområdet. Dominerende vegetasjonstype er blåbærgranskog, men småbregnegranskog inngår spredt. Det er relativt god forekomst av dødved av gran, både i form av gadd og læger. Alle nedbrytningsklasser er registrert. Plukkhogst har vært drevet i hele området. Karplatefloraen er nokså triviell, men det er innslag av mer kravfulle arter. Det er gjort en rekke funn av dødvedarter av sopp. Det fuktige skogsmiljøet gir gode forhold for lav, bl.a. en rik forekomst av huldrestry. Bjørnhaugmyra representerer vestre del av et større myrkompleks som strekker seg østover og inn i Lillehammer kommune. Fastmatte utgjør det alt vesentlige av myra med bare to mindre partier med løsbøtne. Bjørnhaugmyra er ei stor slåttemyr (rikmyr, jordvannspåvirket flatmyr) med svært stor artsrikdom, bl.a. 9 arter orkidéer og andre plantearter med store krav til kalk og næring. Slåttemyrtypene i området er på den rødlista for naturtyper som sterkt truet og kritisk truet. Myra har spillplass for rødlistede vadefugler.

Bjørnhaugen er vurdert som regionalt verneverdig, **. Den viktigste bakgrunnen for denne vurderingen er forekomsten av den strekt truede arten huldrestry. Området oppfyller den generelle mangelen i skogvernet om å huse en viktig forekomst av en truet art samt at området har forekomster av flere rødlistearter.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med en bestemt type natur i form av gammel granskog som blant annet har rike forekomster av den truede arten huldrestry i tillegg til truede slåttemyrtypene. Slåttemyrene representerer på en meget god måte denne naturtypen på de indre og høgereliggende delene av Østlandet. Videre har området særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter knyttet til kontinuitetsmiljøer i skog og slåttemyrer.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det går en veg inn til Sollisætra helt i sørkant av verneforslaget. Det går flere stier/kjørespor i området. Skogarealet i området er ca. 693 dekar, det produktive skogarealet er ca. 683 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 12743m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Forslag til grense slik den foreligger til høring, følger i hovedsak eiendomsgrensene i området. Grensa i sør ved vegen inn til Sollisætra må vurderes nærmere. Veger og eventuelle traktorveger vil bli vurdert tatt inn på vernekartet etter befaringer i sommer. Det samme gjelder også eksisterende stier i området. Da vil også statusen på stier/kjørespor bli vurdert.

Slåttemyra og vegetasjonen på myra er sårbar for slitasje. Myra er også spillplass for en art på rødlista som er sårbar for forstyrrelse. Det går stier over myra. I utkast til verneforskrift er det derfor tatt inn et forbud mot bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning utenom eksisterende veg i området.

Flere eiendommer (fire i Nordre Land og én i Lillehammer) nord og øst for verneforslaget har transport av tømmer vestover og gjennom verneforslaget til veg. Det er samme eier som har alle disse fem eiendommene. Tømmerutfrakten er avhengig av transportmulighet på frossen og snødekt mark. Det er tatt inn en egen hjemmel i utkast til verneforskrift for dette.

Området øst for Bjørnhaugmyra har også viktige naturverdier knyttet til skogen. Det hadde dessuten vært viktig å få innlemmet hele slåttemyra (Bjørnhaugmyra) i et verneområde. Dette gjelder særlig myrene nord og nordvest for nåværende verneforslag. Det er igangsatt samtaler med grunneierne om dette.

Utkast til verneforskrift må gås gjennom sammen med grunneierne.

Det skal utarbeides en samlerapport for naturverdiene i området i løpet av sommeren.

Bjørnhaugmyra har de seinere årene blitt slått som en del av en handlingsplan for slåttemyr som er en utvalgt naturtype.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. Verneverdiene i området med naturtypen gammel barskog/gammel granskog er ikke skjøtselsavhengige. Verneverdiene i den delen av området med naturtypen slåttemyr er imidlertid skjøtselsavhengige.

Utkast 28.05.2018

Forskrift om vern av Bjørnhaugen naturreservat, Nordre Land kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare et område med en bestemt type natur i form av gammel granskog som blant annet har rike forekomster av den truede arten huldrestry i tillegg til truede slåttemyrtyper. Slåttemyrene representerer på en meget god måte denne naturtypen på de indre og høgereliggende delene av Østlandet. Videre har området særlig betydning for biologisk mangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter knyttet til kontinuitetsmiljøer i skog og slåttemyrer.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Nordre Land kommune: 91/1, 91/5.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 930 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Nordre Land kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- t) Beiting
- u) Sanking av bær og matsopp.
- v) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- w) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- x) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- y) Vedlikehold av eksisterende veg og andre eksisterende anlegg og innretninger i henhold til tilstand på vernetidspunktet.
- z) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- g) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- h) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende veg.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- n) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- o) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- p) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- q) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.
- r) Nødvendig motorferdsel på eksisterende veg.
- s) Nødvendig motorferdsel på frossen og snødekt mark for utfrakt av tømmer fra områder på eiendommene gnr./bnr. 90/20, 90/50, 93/61 og 94/95 i Nordre Land og gnr./bnr. 161/90 i Lillehammer nord og øst for naturreservatet gjennom dette til eksisterende veg.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- å) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- aa) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- bb) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- cc) Gjenoppføring av anlegg og innretninger som er gått tapt ved brann eller naturskade.
- dd) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- ee) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- ff) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- gg) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- hh) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 4 f og § 7 a, b, c, d og g.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

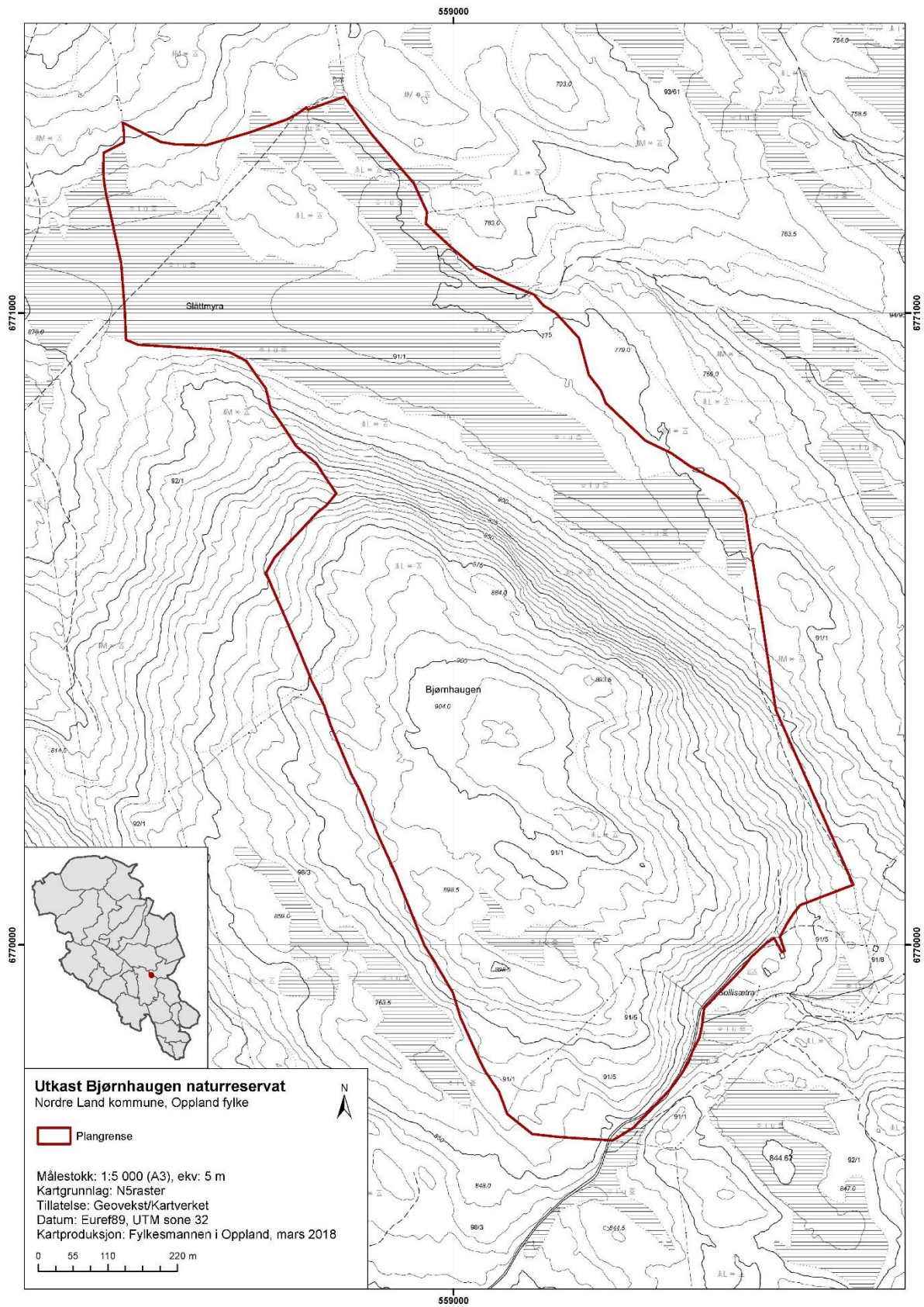
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Larshus

Kommune: Lunner

Verneverdi: **

Areal: ca. 460 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): 45/2, 46/1, 46/2, 46/18, 54/5, 54/7

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger på Hadeland Østås, mellom Nordre Oppdalen og Skjerva. Området består av et småkupert kollelandskap med flere større myrer. Skogen er gjennomgående av middels bonitet. Området er helt dominert av eldre til gammel granskog, mest blåbærgranskog, dernest en del rikere småbregne- og storbregnegranskog, samt noe lågurt- og høgstaudegranskog i rikere lier. Furu er nesten ikke representert bortsett fra litt tilløp til furumyrskog på en større myr sentralt i området. Myrene i området er både regnvannsmyr, fattigmyr, mellommyr samt et parti med rikmyr. Området skiller seg ut som et større, sammenhengende område uten påvirkning av nyere tids bestandsskogbruk. Granskogen har preg av gammel, fleraldret, mer eller mindre flersjiktet, tidligere plukkhogd skog som har vært svært lite hogstpåvirket etter siste krig. Dødv mengdene varierer betydelig, fra store konsentrasjoner i enkelte høgproduktive forsenkninger til lite dødved i de mest lågproduktive partiene. Til sammen er det registret betydelige dødvedmengder. Det er mest læger i lite og midlere nedbrytningsklasser. Området har rikelig med vedboende gammelskogsopper, herunder 4 rødlistearter.

Området er gitt regional verdi (**) pga. forekomst av store arealer med gammelskog med flere dødvedkonsentrasjoner, og samlet sett usedvanlig store dødvedmengder og med forekomst av flere sjeldne, rødlistede og truede, vedboende gammelskogsopper. Det er også en forekomst av rikmyr med sjeldne orkidéer. Området har en høy mangeloppfyllelse på gammel, rik/høgbonitets lavlandsskog og en middels mangeloppfyllelse på naturtype (lågurt- og høgstaudegranskog), restaureringsarealer og artsmangfold.

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et område med forekomst av store arealer med sammenhengende gammelskog og usedvanlig store dødvedmengder. Området representerer på en god måte de rikere og mer laveliggende skogområdene i regionen. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Det går en merket skiløype gjennom området. I sørkant går det en vest-østgående gammel seterveg gjennom området. Skogarealet i området er ca. 379 dekar, det produktive skogarealet er ca. 376 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 8135m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Tilbudsgrensa slik den nå foreligger, dekker på en god måte opp verneverdiene i området og gir en forholdsvis god arrondering av et mulig framtidig verneområde. Det kan imidlertid være grunnlag for å drøfte grensa noe nærmere for å bedre verneverdiene og arronderingen ytterligere. Slike vurderinger kan gjøres på en befaring under høringa.

Skiløypa i området vil bli lagt inn på vernekartet under høringa. Utkast til verneforskrift må gås gjennom sammen med grunneierne.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. Verneverdiene i området anses ikke å være skjøtselsavhengige.

Utkast 30.05.2018

Forskrift om vern av Larshus naturreservat, Lunner kommune, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av et område med forekomst av store arealer med sammenhengende gammelskog og usedvanlig store dødvedmengder. Området representerer på en god måte de rikere og mer lavereliggende skogområdene i regionen. Videre har området en særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne og truede arter.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i mest mulig urørt tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Lunner kommune: 45/2, 46/1, 46/2, 46/18, 54/5, 54/7.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 460 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Lunner kommune, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av vegger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- æ) Beiting
- ø) Sanking av bær og matsopp.
- å) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- aa) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- bb) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- cc) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- i) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- j) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- t) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- u) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- v) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- w) Nødvendig motorferdsel ved oppkjøring av skiløype i eksisterende løypetrasé avmerket på vernekartet fram til og med 10. april eller til og med 2. påskedag dersom den faller seinere enn 10. april.
- x) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- ii) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- jj) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- kk) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- ll) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier, gamle ferdselsveger og skiløype avmerket på vernekartet.
- mm) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- nn) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- oo) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- pp) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 a, b, c, d og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

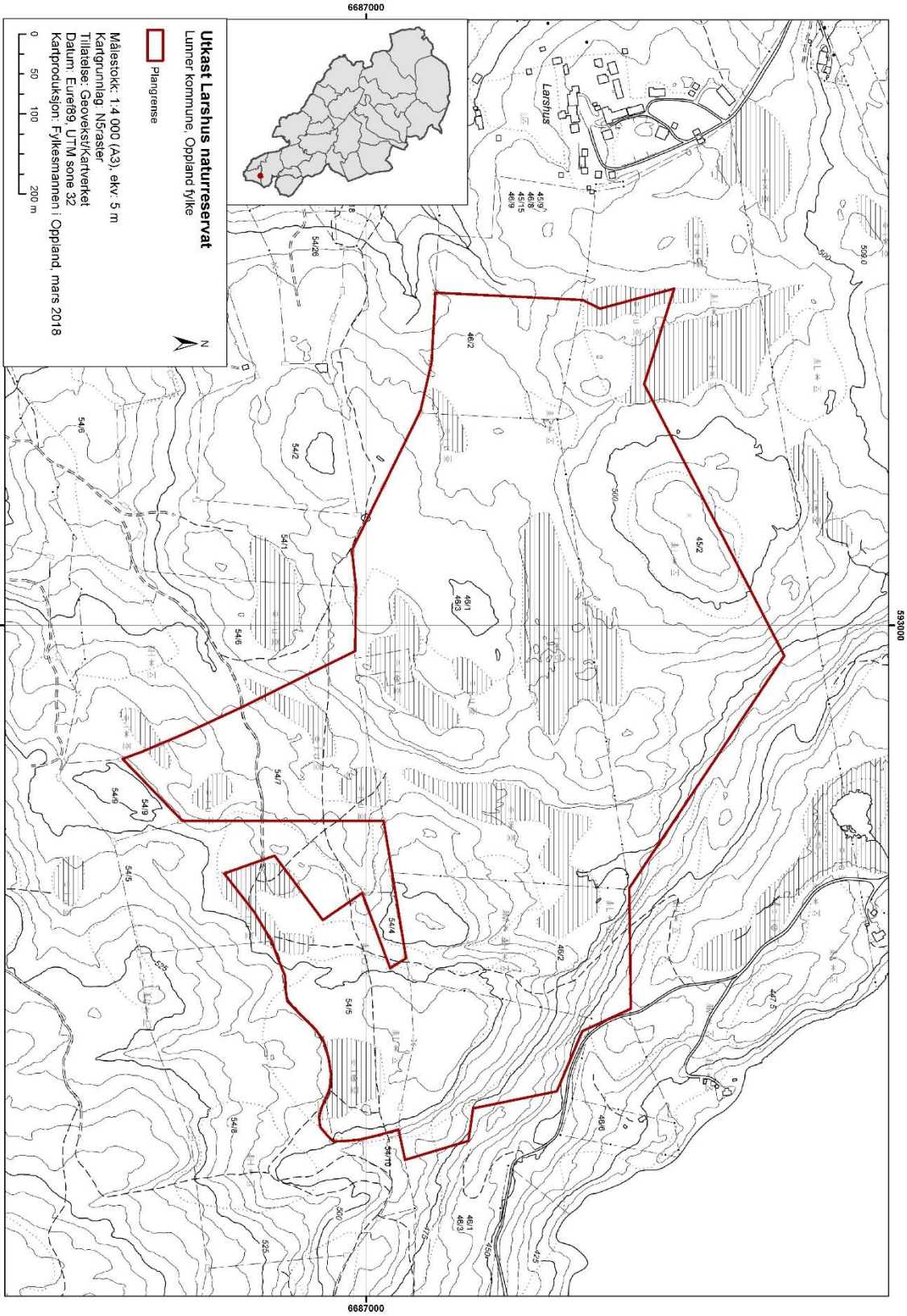
Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

Galtedalstjenna

Kommuner: Jevnaker og Lunner

Verneverdi: ***

Areal: ca. 610 dekar

Berørte eiendommer (gnr./bnr.): Jevnaker kommune: 126/1, 128/1, 128/2, 128/3, 129/1, 129/2, 129/3.
Lunner kommune: 10/3.

OMRÅDEBESKRIVELSE OG NATURVERDIER:

Området ligger på Grindvoll og omfatter arealer både i Jevnaker og Lunner kommuner. Området består i nord av en markert øst-vestgående, grunnlendt kalkrygg med karstformer i nord og sørvendte lier mot Galtedalstjenna. I sør går det ei til dels bratt nordvendt li ned mot de samme tjerna. Vestre Galtedalstjenn ligger innenfor området, og det grenser i øst til det Østre Galtedaltjennet. Kalkryggen og de sørvendte liene består av rik kalkbarskog og lågurtgran-furuskog. Området omfatter fire hovedelementer knyttet til skog; (i) Grunnlendt kalkgranskog og stedvis overganger mot kalkfuruskog på kalkryggene øverst i nord, (ii) partier med sesongfuktig, urterik kalkfuruskog på skråstille, helt grunne kalksua i sørskråningen, (iii) partier med rik lågurtgranskog i små forsenkninger og flater med mer jordsmonn, og (iv) partier med noe fattigere lågurtfuruskog i sørskråningen på litt djupere jordsmonn. Stedvis er kalken eksponert i dagen med karstgroper og små hull i bergoverflaten (karstkalkgranskog). Der kalkberget stikker opp i dagen, er det også partier med mer urterik kalkfuruskog bl.a. med velutviklet busksjikt. Det er lite død ved. Det er registrert hele 21 rødlistede sopparter i området. Det dreier seg om jordboende kalksopper, og alle disse er mykorrhizasopper. Mange av disse er truete. Flere steder er det eksponerte bergvegger og bergflater med kalkstein, og det er her et potensiale for kalkkrevende, sjeldne og rødlistede mosearter. Området er en gammel beiteskog. Den eldre skogen er preget av en del grovere, eldre furutrær og gjerne noen yngre graner. Partier har også noe yngre, ensaldret gran- og furuskog preget av mer omfattende hogst (hogstklasser 2 og 3). Vestre Galtedalstjennet er registrert som en kalksjø med utforming kransalgesjø. Tjernet har velutviklede kransalge-banker og forekomst av 5 rødlistede kransalgearter og store bestander av truete vegetasjonstyper. Omkring tjernet er det rik sumpgranskog og ekstremrik myr med sjeldne og kravfulle arter, bl.a. orkidéer. Det er sannsynligvis en artsrik og sjelden fauna av bunndyr og littorale krepsdyr i tjernet. Østre Galtedalstjenn har tilsvarende naturkvaliteter.

Området oppfyller på en god måte den generelle mangelen i skogvernet på forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som kalkskog og lågurtskog i lavereliggende områder og viktige forekomster av rødlistearter i tillegg til den regionale mangelen på rike lågurtskoger, særlig i området Hadeland-Hedemarken, og rik sumpskog. Ivaretagelse av en svært viktig kalksjø/kransalgesjø innenfor et verneområde vil også være en meget viktig del av verneformålet. De dokumenterte naturverdiene i området tilsier at området er nasjonalt verdifullt (***).

VERNEFORMÅL:

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en relativt stor, variert og velutviklet kalkbarskog i tillegg til en rik, intakt og velutviklet kalksjø/kransalgesjø. Videre har området særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truete arter, deriblant et stort mangfold av jordboende sopparter og kransalger.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

ANDRE INTERESSER OG TEKNISKE INNGREP:

Brukerinteressene i området er knyttet til skogbruk, beite, jakt og annet friluftsliv. Skogarealet og det produktive skogarealet i området er begge ca. 558 dekar, og det er en stående kubikkmasse på ca. 15099m³.

PLANSTATUS:

Området er i sin helhet LNF i kommuneplanen.

MERKNADER:

Det er under utarbeidelse en oppdatert naturfaglig rapport for området. Denne vil foreligge i løpet av sommeren i år.

Tilbudsgrensa slik den nå foreligger, gir en god arrondering og dekker opp viktige deler av verneverdiene i området. Dette gir et godt utgangspunkt for et mulig framtidig verneområde. Ut fra naturverdiene i området, og for enda bedre å fange opp disse, hadde det vært ønskelig å få tilbud fra tilgrensende eiendommer på noen arealer. Dette gjelder særlig øst for nåværende tilbud. Slike drøftinger er igangsatt. Grenser er eventuelt noe som kan drøftes på en befaring som skal gjennomføres i høringsperioden. Det vil da også være naturlig å se på mulige grensejusteringer i sørvestre del av verneforslaget.

Utkast til verneforskrift må gås gjennom sammen med grunneierne.

Kalksjøer (kransalgesjøer), de to Galtedalstjenna, er en utvalgt naturtype etter naturmangfoldloven. Kransalgesjøer er en naturtype som Hadeland har et særlig nasjonalt ansvar for å ta vare på.

Det foreligger ennå ikke avtale om frivillig vern. Dette er under arbeid. For å ivareta verneformål og verneverdier vil det være ønskelig med beite, og det vil bli behov for målrettet skogskjøtsel i området i form av uttak av tynningsvirke og annen rydding av vegetasjon. Det vil være behov for å utarbeide en forvaltnings-/skjøtselsplan.

Utkast 30.05.2018

Forskrift om vern av Galtedalstjenna naturreservat, Jevnaker og Lunner kommuner, Oppland

Fastsatt ved kongelig resolusjon xxx med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1. (formål)

Formålet med naturreservatet er å bevare en bestemt type natur i form av en relativt stor, variert og velutviklet kalkbarskog i tillegg til en rik, intakt og velutviklet kalksjø/kransalgesjø. Videre har området særlig betydning for naturmangfold ved at det er et viktig leveområde for sjeldne, sårbare og truede arter, deriblant et stort mangfold av jordboende sopparter og kransalger.

Det er en målsetting å beholde verneverdiene i best mulig tilstand, og eventuelt videreutvikle dem.

§ 2. (geografisk avgrensing)

Naturreservatet berører følgende gnr./bnr.: Jevnaker kommune: 126/1, 128/1, 128/2, 128/3, 129/1, 129/2, 129/3. Lunner kommune: 10/3.

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 610 dekar. Grensene for naturreservatet går fram av kart datert Klima- og miljødepartementet xxx. De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Jevnaker og Lunner kommuner, hos Fylkesmannen i Oppland, i Miljødirektoratet og i Klima- og miljødepartementet.

§ 3. (vernebestemmelser)

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

- a) Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp inkludert lav eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
- b) Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
- c) Det må ikke iverksettes tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., opplag av båter, framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veger, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling eller lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Oppstillingen av tiltak er ikke uttømmende.
- d) Bruk av naturreservatet til større arrangementer er forbudt.
- e) Bålbrenning er forbudt.

§ 4. (generelle unntak fra vernebestemmelsene)

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

- dd) Beiting
- ee) Sanking av bær og matsopp.
- ff) Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
- gg) Oppsetting av midlertidige, mobile jakttårn for storviltjakt i en periode fra tre uker før jaktstart til tre uker etter avsluttet jakt.
- hh) Felling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
- ii) Brenning av bål med tørrkvist fra bakken eller medbrakt ved i samsvar med gjeldende lovverk.

§ 5. (regulering av ferdsel)

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

- k) Motorferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder landing og start med luftfartøy.
- l) Bruk av sykkel og hest og kjerre samt ridning er forbudt utenom eksisterende stier.

§ 6. (generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene)

Ferdselsbestemmelsene i § 5 er ikke til hinder for gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulans-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsøyemed, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingsvirksomhet.

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

- y) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
- z) Nødvendig uttransport av felt elg, hjort og bjørn med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.
- æ) Bruk av hest for uttransport av felt elg, hjort og bjørn og for uttransport av og tilsyn med beitedyr.
- ø) Landing og start med Forsvarets luftfartøy.

§ 7. (spesifiserte dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndighetene kan etter søknad gi dispensasjon til:

- qq) Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.
- rr) Oppsetting av gjerder og sanketrøer i forbindelse med beiting.
- ss) Utsetting av saltstein for bufe og hjortevilt.
- tt) Merking, rydding og vedlikehold av eksisterende stier og gamle ferdselsveger.
- uu) Etablering av nye stier og annen enkel tilrettelegging for friluftsliv så lenge naturmiljøet ikke blir skadelidende.
- vv) Istandsetting, vedlikehold og skjøtsel av kulturminner.
- ww) Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 d.
- xx) Nødvendig motorferdsel i forbindelse med aktiviteter etter § 7 a, b, c og f.

§ 8. (generelle dispensasjonsbestemmelser)

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9. (skjøtsel)

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstanden som er formålet med vernet, jf. naturmangfoldloven § 47.

§ 10. (forvaltningsplan)

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11. (forvaltningsmyndighet)

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12. (ikrafttredelse)

Denne forskriften trer i kraft straks.

